

ció
tisztja

Central
Arad

bc
cio

ett Genfbe
ési kérdés
etségi ta

göl
csze-

nk a kibot
kezdemé
ügyében,
világbeke

foly-
d.

jelentései
folynak a
eken tan-
nek. Most
res auto-

hseg-

közölte,
kot kezd,
meg nem

írja a
Putár
je: Sző-
és gazdag
ági revü
okkal. A
ria, hogy
vásárolt
biztosító
az inté-
ai infor-
ós Gyula
reszmet-
re tollá-

rvár. A
almas re
„Péter.
ron, füz
lej. A
azonos.
k Lenin
szágáról.
Lepage
gyzékét.

iadó Rt.
Baron L.
ón 9-77.

Posta postak
Külföldi in num.
No. 324.715 923.

Szerkesztőség
A kiadóhiva-
tal: Olaj-Ko-
losvár, Stra-
za Baron L. Pop (v. Brassai-u.) 15.
Telefon: 3-77. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 323, fél-
évre 608, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 1, negyedévre 3,
félévre 6, egészévre 12 dollár. Hí-
retek díjazás szerint. Az „UJ
KELET” az erdélyi és bányászati
pénzügyi egységek napilapja. Cik-
keink utánnomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

BUDAPEST

RSZÓPOLITIKAI NAPILAP

Börmentetlen
leveleket nem
fogadunk el.

Ára 5 lej

Készítők
megörzését nem vállaljuk. Fő-
szerkesztő dr. Marton Ernő, Fele-
lős szerkesztő Jámor Ferenc,
Bukaresti szerkesztő: Hátvegyi
Krafl Rtr. St. Constantiu Nr. 11.

Kedd, 1932 nov. 22.

5093. EV
CHESVAN 23

XV. EVI.
265 SZAM

Hitler és Cuza

A mi antiszemitaik nemcsak a zsidó-ellenes politikájukban gyártják a külön-
nél különb csodabogarakat.
Nem tagadják meg magukat és ostoba-
ságukat a politika egyéb vonatkozásaiban
sem.

Ime a bizonyíték:
Az ifjabb Cuza Németországba utazik.
Hitlerhez, Aki nem jó miniszterelnöknek
a németek számára, de jó bálványának a
romániai antiszemita elvtársak részére.
Az ifjú George tanulni megy a kitűnő
Adolfhoz. Programot, antiszemitizmust,
szervezetet, rohamcsapatot és miegyebet.
Nos, a Hitler-program sarkalatos pont-
ja: a békeszerződés revíziója.
És a rohamcsapatok: kiegészítései a
békeszerződés által lecsökkentett német
revans hadseregnek.
Miféle értelme van a Cuza-Hitler bá-
rátkozásnak? A román sovinizmus apos-
toli talán szintén hívei a békeszerződés-
sék hitlerista revíziójának?
Egy antiszemita koponyában sok minden
elfér. Még egy ilyen önmagában abszurd
gondolat is.
Cuzaéknak, úgy látszik, mindegy, hogy
mi történik az országgal, csak szabad ke-
zet kapjanak az antiszemitizmusra?

Van aki bevallja...

Most már igazán nem tudjuk, hol a
hiba. Az ország közvéleményében, vagy a
munkaügyi minisztériumban.
Az ország közvéleménye ugyanis meg-
van győződve róla, hogy Romániában
sok a munkanélküli.
A munkaügyi minisztérium szerint vi-
szont kevés munkanélküli van Romániá-
ban. Mindössze harmincezer.
Van aki bevallja...
Vagy az is lehet, hogy a munkaügyi
minisztérium bevallaná, csak hogy nem
informáltak jól.
A munkaügyi minisztériumnak nyilván
nincs elegendő eszköze arra, hogy meg-
állapítsa, mennyi is valóban a munka-
nélküliek száma az országban.
Nem is esodáljuk, hiszen ennek a ren-
geleg munkanélkülinek összehámlálása-
hoz ember kell.
Nem olyan kis munka az, néhány száz-
ezer embert összehámlálni.
Jó volna, ha talán a munkaügyi mi-
nisztérium nekifeküdne ennek a munká-
nak.
Esetleg munkanélküli tisztviselők alkál-
mazásával.
A munkanélküli tisztviselőkkal, akik-
ből van legalább harmincezer ebben az
országban.
Mert ha komoly számokkal lehetne bi-
zonyítani, hogy hány munkanélkülije
van Romániának, nem ártana az az or-
szág ugynevezett hírnevének.
Ha Németország, ha Amerika, ha Ang-
lia bevallja, Románia is bevallhatja.
Csak, mintahogy már mondtuk, néhány
munkanélküli tisztviselő kellene hozzá...

Tábornagy és őrmester

Őrmester ur Hitler ismét megjelent
tábornagy ur Hindenburgnál.
És a tábornagy ur, győzelmes csaták
vezére, kénytelen volt úgy beszélni az őr-
mesterrel, mintha az tábornagy volna.
Valójában nem is tehetett egyebet,
hiszen Hitler ma annak a hadseregnek
tábornaga, mely céljaiban és eszközei-
ben alig különbözik Hindenburg egykori
hadseregétől: ölni és rombolni, meg-
főemliteni és győzni akar.
Csak míg Hindenburgot a császár ne-
vezte ki annak idején tábornaggyá, addig
Hitlert a demokrácia és a német nép
szellemi és anyagi csőcseléke emelte ve-
zéri sorba.
A német császárság megbukott, most a
köztársaság van bukófélben.
És e bukás szelén érthető, ha a volt
császári marsall, minden személyes ellen-
szene ellenére, hajlandóságokkal van
eltelve Hitler iránt.
Hitler a faltörő kos, akinek a feje és
a lelkülete elég darabos ahhoz, hogy eset-

Hindenburg újabb kihallgatáson fogadta Hitlert,

**akihez azt a kérdést intézte, hogy kancellársága esetén tudna-e
parlamentari többségre támaszkodó koncentrációt létesíteni. A náci-
diktátor tárgyalásokat kezdett a pártok vezetőivel**

Berlin, nov. 21. Hétfőn délelőtt 11 órakor Hitler újra megjelent Hindenburg elnökénél. A kihallgatáson Hindenburg azt a kérdést intézte Hitlerhez: *re méli-e, hogy az ő kancellársága alatt olyan koncentráció hozható létre, melynek többsége lehet a birodalmi gyűlésben. Hitler kijelentette, hogy meg fogja indítani ez irányban a pártokkal a tárgyalásokat és az eredményt írásban fogja közölni az elnöki hivattal.*
Hitlernek ez a kijelentése német politikai körökben óriási feltűnést kel-
tett, mert a náci vezér mindezekig azt hirdette magáról, hogy csak is egye-
dül, minden más párt kizárásával hajlandó elfogadni a kancellári méltóságot
s ha az ilyen formában nem kaphatja meg, úgy erőszakkal fogja megkísérle-
ni a hatalom átvételét.
Hitlernek ez a legújabb páfordulása arra vall, hogy a náci vezér, szá-
molva a legutóbbi választásokon őt és pártját ért relatív kudarcot, már de-
mokratikus és alkotmányos keretek között is hajlandó volna kormányt alakí-
tani.
Nagy kérdés azonban, hogy a polgári pártok, elsősorban a centrum haj-
landók lesznek-e Hitlerrel együtt működni és főleg olyan politikai és gazda-
sági platformot alakítani, mely az együttműködést lehetővé teszi.
Egyébként Hitler a tegnapi nap folyamán beható tárgyalásokat folyta-
tott pártja elvezéréivel. Egyidejűleg a nemzeti szociálista párt és a centrum
között újra felvették a tárgyalások fonalát.

E hét második felében döntenek Amerikában az európai adós- államok moratórium-kérése ügyében

Londonban remélik, hogy a válasz nem lesz elutasító

London, november 21. A hét második
felében fog megtörténni a döntés az-
iránt, vajjon adjon-e az amerikai kor-
mán yujabb moratóriumot Európának.
Mától kezdve Washingtonban perma-
nens minisztertanácsokon fogják tár-
gyalni a hadiadóssági fizetéshalasztás
kérdéseket.
Egyidejű jelentés szerint Londonban
a font árhanyalásával kapcsolatban egy
előre tartózkodnak minden hivatalos
intervenciótól, noha az Angol Bank je-
lentékeny valutatartalékok felett ren-

delkezik, amelyeket bármikor piaera
dobhat.
Politikai és pénzügyi körökben Lon-
donban bizakodnak abban, hogy Wa-
shington válasza a hadiadósságok mo-
rátoriumban részesítése ügyében nem
lesz elutasító. A bizakodást alátámaszt-
ja az a körülmény, hogy az adósságren-
dező jegyzőkönyvek értelmében az eu-
rópai adósnak joguk van 1-2 évi
halasztást kérni, de az elmulasztott rész
leteket később kamatokkal együtt meg
kell fizetniök.

leg áttörje a német civilizáció védelmi
vonalát és e részeket át a sötéredéket a
hatalom magaslataira vezesse.
Lelke legmélyén tehát Hindenburg nem
áll olyan messze Hitleről, mint ahogyan
ezt eddig hittük és a látszatok szerint
képzeltük.
A császári köztársasági elnök és a csá-
szári restaurátor között — mint most ki-
derült — nem elvi, hanem személyi dif-
ferenciák vannak.
Az elsőség kérdése és nem világnézeti
kérdés az, mely őket elválasztja.
Minden attól függ tehát, hogy Hindenburg
és Hitler személyileg megtudnak-e
egyezni. Ha igen, úgy semmi sem állja
utját annak, hogy Hitler épp akkor
kapja meg a kancellári kinevezést, ami-
kor napja már lehanyatlóban van.
Ez kétségtelenül abszurdum volna, de
a német birodalom sorsát már öt év óta
intézik az abszurdumok.
Bizonyos, hogy ez az utóbbi abszurdum
egyszerűsödött katasztrófára, esetleg vé-
res polgárháborúra fog vezetni.
De a zavarnak, felbomlásnak és kétség-
beesésnek azon a fokán, melyre a német
belső és külső viszonyok az utóbbi évek-
ben eljutottak, még a katasztrófa is ki-
bontakozási lehetőségnek látszik.
A demokrácia épülete romokban hever.

Külső látszatok tartják még csak fenn
egyes intézményeit.
S talán épp a féldiktatura megszokott-
sága inspirálja az elnök-tábornagyot arra,
hogy most már a teljes diktatúrát inau-
gurálja — Hitleren keresztül, akinek tö-
megei vannak, olyan tömegei, melyek
harcolni hajlandók a legádázabb ellenfél:
a szociális köztársasági eszme tömegei
ellen.
Hindenburg ezen a ponton teljesen
egyetért Hitlerrel s bármennyire megveti
ő személyileg, mégis jobb eszközt lát
benne titkolt, azaz rosszul titkolt céljai
megvalósítására, mintha a demokrácia
védőserégre támaszkodna.
Hindenburg a hitlerizmus szellemétől
nem áll ugyan távol, de európaibb for-
mában szeretné megvalósítani. Szeretné,
ha a hitlerizmus nem egy őrmester, ha-
nem legalább egy tisztí rangsorba tar-
tozó egyén realizálná.
Minden attól függ, hogy akad-e egy
ilyen politikus. Mert Papan nem felelt
meg a célnak; Papan túl előkelő és
ekszkluzív volt.
Ha Hitler újra nem kerül uralkomra,
egy ezt nem a szellemnek fogja köszö-
nőni, amelyet képvisel, hanem annak,
hogy nem tagja sem a Jockey-klubnak,
sem a tisztikaszinónak.

VILÁG TÖKRE

Kuba tragédiája

Mindeddig csupán szűkszavú táv-
irati jelentések adtak hírt arról a bor-
zalmas szerencsétlenségről, amely Ku-
bában pusztított. Ezek a jelentések még
csak megközelítő képét sem tudták adni
annak a rettenetes istenítéletnek, amely
végigvonult Kuba felett és többszer em
beréretet követelt áldozatul. A szörnyű
pusztításról most érkezett meg az első
részletes tudósítás, amely megrázó drá-
mai erővel tárja fel a rettenetes tor-
nádó borzalmait.
Fojtott füledtség borult Havannára.
Még a megszokott esti enyhület, amely
a mexikói öböl felől szokott jönni, hogy
könnyebbé és kellemes hűvösséget
hozson a nagyváros lakóinak, az is el-
maradt. Valami furcsa veszedelemérzés
vibrált a levegőben. Az ember szinte
érezte, hogy katasztrófa közeledik.
Egész Havannát hideglelősszerű láz
emésztette. Még a kikötői butikokban
is, ahol csak úgy ömlik a cukornád-
pálinka és a nyomornegyedek fekete-
szemű asszonyai idegen matrózzokkal
táncolják a culebrát, nyugtalan hangu-
lat uralkodott. A rendőrségnek is sok
dolga akadt, hogy féken tarthassa a
desperadokat. Egyre nyomasztóbb lett
az atmoszféra és egyszer csak elterjedt
a rémhír, hogy Puerto de Principe a
délkeleti parton elpusztult a tornádó
következtében.
A tenger kiöntött és minden életet
elpusztított. Kétségbeesett emberek —
így szölk az első hírek — a dokkokra
és a cukornádföldekre menekültek.
Minden rend felbomlott, a megvadult
néperek és meszticek kirabolták a ka-
tasztrófa túlélőit.
Szerencsére a Santa Cruz és Havan-
na között kábel nem szakadt el. Macha-
zó tábornok, Kuba elnöke, rögtön rész-
letesen referáltatott magának és ener-
gikus rendszabályokhoz nyúlt. A bor-
zalmas vihar által sújtott területeken
azonnal kihirdették az ostromállapotot:
segítőexpedíciókat szerveztek és csapa-
tokat mozgósítottak azzal a paranccsal,
hogy a borzalmas pusztítás hiénáit min-
den irgalom nélkül azonnal agyon kell
lőni. A kormány nyomban orvosok-
kal, egészségügyi személyzettel és élel-
miszerekkel ellátott hajót indított a ka-
tasztrófa által sújtott vidékre.
Közben egyre-másra érkeztek a je-
lentések és lassanként kialakult az ir-
tóztató pusztulás képe. Kiderült, hogy
a négyezer lakósu Santa Cruzban és
Puerto de Principében több mint há-
romezer emberi pusztított el a szökőár.
Rémes részletek kerültek nyilvános-
ságra. A tenger és a fekete ég hirtelen
valami forrongó káoszszá egyesült.
A tenger mélyéből irtózatos bömbö-
lés harsogott, a partokon lévő kisebb
hajók elszabadultak láncokról, a ret-
tenetes erejű tornádó felrepítette őket
a levegőbe, hogy azután elnyeljék a
hullámok. Számos gőzhajót úgy a mo-
lóhoz nyomott az orkán, hogy azok pa-
lacsintává lapultak. Ezután a város
felé vonult a vihar. Az első szélroha-
mok leskalpolták a házakat, a palma-
törzsekből ácsolt kunyhók pedig lakó-
jukkal együtt repültek borzalmas össze-
visszaságban a levegőbe. Az elektromos
berendezések azonnal elpusztultak és a
rémes sötétségben borzalmasan hatott a
halálfélelemben kinlódó emberek sikol-
tása, a sebesültek hörgése. Ekkor aztán
hirtelen, talán valami földalatti tenger-
rengés következtében a tenger háznagy
ságu hullámokban előntötte a várost
és úgy látszott, hogy minden a hullá-
mok martaléka lesz.
A szerencsétlen emberek kétségbe-

eseten menekültek a rettenetes halál elől. Férfiak és asszonyok felmásztak azokra a fákra, melyek még birkóztak a vihar erejével, megkapaszkodtak az ágakban, hogy a szélrohamok el ne sodorják őket. Az ár azonban egyre emelkedett és csakhamar elérte a menekülteket, akik közül számosan ott fulladtak meg az ágak között. Rengeteg néger a tornádó közeledtével bemenekült a templomokba és könyörgő gyertyákat gyújtott szent Borbálának, aki a hit szerint megfékezi a vihart és a föld-rengést. Mindnyájan elpusztultak a templommal együtt. Az egyik kisebb város polgármestere, amikor látta hogy mikép fulladnak meg felesége és gyermekei minden segítség nélkül, fölbölte magát és nyomban meghalt.

Az anyagi kár felbecsülhetetlen és éhínség fenyegeti a vidéket, mert a termés és a termőföldek teljesen tönkrementek. A kár annál inkább érezhető hatását, mivel Kuba is súlyos gazdasági válságban szenved. A cukor- és dohányárak eddig még sohasem észlelt mélypontot értek el, a termelést kontingentálták, ami viszont nagy munkanélküliséget eredményezett. A kubai kormányt rendkívül nehéz helyzetbe hozta ez a szörnyű katasztrófa, mivel a lakosság amúgy is elégedetlen a jelenlegi kormányzattal.

December 18-án tartja fuziós közgyűlését a Román Falepárló Rt. és a Margina

A romániai falepárló iparban az utóbbi évek legjelentősebb tranzakciójának előkészítő munkálatai nyertek befejezést. Az ország két legnagyobb és közép-európai viszonylatban is jelentős falepárló vállalata, a Soc. Română pentru Industria Destilării Lemnului és a Margina S. A. pentru Destilarea Lemnului fuzionálnak. A fuzió a Soc. Română de Industria Destilării Lemnului keretén belül történik, amely részvénytőkéjét 50 millió lejről 75 millió lejre emeli fel.

A Margina és a Román Falepárló Rt. fuziójáról Közép-európa egyik vezető falepárlóipari vállalata alakul ki. A fuziót a december 18-án tartandó rendkívüli közgyűlés fogja ratifikálni, amely a Román Falepárló Rt. igazgatóságába választja a Margina érdekeltségeinek képviselőit is.

Az egyesült vállalatok és üzemek vezetésével a „Margina“ eddigi igazgatója, Frankl Frigyes mérnök ur bizatott meg.

Hatalmas importkorlátozások Svájcban. Bernből jelentik: Szövetségi tanácsi engedélytől tették függővé a szöveticipők, gyapju, asztal és ágycipők, diszített kaplók és az élő szárnyasok importját. Az eddig kontingentált gyapju szövött és kötöttáru — keztyű és harisnya kivételével — és a gyapjuból készült női divatáruk behozatalát métermázsánként kétezer frank kirovasával gyakorlatilag lehetetlenné tették. Meggátolják az óragyártásra használt régi gépek exportját is a métermázsánként kivetett szintén két ezer frankos vámtétellel.

Szt. László
kellemes illatú
plpere-szappan
fertőtlenítő hatása megóvja
betegségek elől

Haffkine

Bécs, november hó.

Nézegetem a fényképét a Hilfsverein der deutschen Juden jelentésében. Nem olyan az arca, aminőnek a jesivák jötteit elképzeli az ember. Simára beretvált, szakál és bajszatlan ábrázat. A zárt gallér és a fekete ruha épensséggel pappossá formálja. Nehogy félreértés essék: pappossá és nem — korántsem! — rabbinusivá. Megfelelő illusztráció lenne ez a fénykép, teszem, egy novellához, mely jó öreg plébános urról szól. Talán ilyen meszkkal játszotta Ujházi Ede a Nemzeti Színházban Constantin abbét?..

Es ez a zsidóitán külsejű Haffkine, teljes nevén dr. Waldemar Mordechaj Wolf Haffkine, aki — ezeket az adatokat a sir köve fényképéről olvasom le — Odesszában, Oroszországban született 1860-ban és Lausanneban halt meg 1930 októberében, jelentős vagyonát teljes egészében a kelet-európai jesivákra testálta. Esz kol honó özav l-moszdott hahinuch b-ruach hathora ve-hameszarah, — hirdeti róla a tényeknek megfelelően a sírfelirat.

Ez a héber-francia nyelvű felirat egyebet is mesél. Hogy Haffkine bakteriológus volt, a párizsi Pasteur intézet nevelése és hogy Indiában küzdött az emberiség két réme, a pestis és a kolera ellen. Haffkine végrendeletének végrehajtója, a Hilfsverein persze még többet tud róla és rendre elmondja évi jelentésében. Es ez a több, csak növeli a meglepetést, afölött, hogy az ilyen életsorsu, ilyen pályafutásu ember annál a meggyőződésnél végezte, hogy csak a tradicionális, a jesivabeli nevelés tarthatja fenn az zsidóságot.

Mert Haffkine nem a jesiván keresztül tornáztta fel magát a tudomány magaslataira. Már az apja ugynevezett mászkil volt, Aufklärerista tehát. Tiszteviselő a báró és bankár Josef Jevszel Ginsburg környezetében, aki alapítványával az általános műveltséget, az egyetemi pályát akarta az orosz zsidók között népszerűsíteni. Haffkine szabályszerűen futotta meg művelődése útját a gimnáziumon és az egyetemen át. Kedvelt, nagyrabecsült tanítványa volt Mecsnikoffnak, akinek oldalán később a Pasteur-ben is dolgozik. Az egyetemen egy-kettőre felismerik képességeit és a kikeresztelkedés árán meg akarják nyitni előtte a tudományos pályát. Haffkine nem adja el magát. Katona korában, tul e negativumon vérvél is megpecsételi közösséget a zsidósággal. Utját állja néhány kadettnek, akik zsidó házakat fosztogatnak. Súlyos sebet kap az összetűzés során és tetejében a bíróság is felelőssé teszi. A Mecsnikoff protekciója menti csak ki a bajból.

Oltószert készít, ujszerű vaccinát a kolera, majd később a pestis ellen. A legyöngített vírus képezi az oltószert es magán, tudóstársain, majd fegyvereken próbálja ki a hatást, mely feltevéseit igazolja. Oroszország nem fogadja el feijánlott szolgálatait, amikor kitör a kolerajárvány. Nem kell a zsidó gyógyító kéz. Viszont Anglia Lord Dufferin, párizsi követe, a volt indiai alkirály útján Indiába hívja. Százszekret olt be itten Haffkine. Egy kerület eredménye világosan mutatja a hatást: 187 ezer embert oltott be itten, viszont 640 ezer beoltatlan maradt. A beoltottakból 814-en haltak meg, a be nem oltottakból 30 ezren. A benszülöttek csodadoktornak, „fóhér mágusznak“ hívták és hivatalosan elismerték róla, hogy „óriási szolgálatakat tett Indiának és India révén az angol birodalomnak“. A bombayi pestis elleni állami intézetet, melynek igazgatója volt, róla nevezték el, magas kitüntetést kapott és vagy tucatnyi tudományos társaságnak lett tagja, számos akadémiai díj nyertese.

Önvallomása szerint indiai életveszélyes nehéz szolgálata idején egyre oroszországi testvéreinek sanyaru sorsára gondolt; sohasem felejtette el, mit kell szenvedniök a cári uralom alatt. 1915 óta behatódobban foglalkozik a zsidó problémákkal. Egyre világosabban alakul ki benne a felfogás, hogy a zsidóságot vallása tartotta fenn s hogy jövője a tóra ápolásán épülhet csak fel. A tóra tanulmányozását kell hát istápolni — ezt hirdeti az amerikai, angol és francia zsidó újságokban megjelent cikkeiben.

A békekonferencia elé 1919 májusában memorandumot terjeszt, melyet rajta kívül még néhány kimagasló zsidó személyiség irt alá. Kisebbségi jogokat követelt a zsidók számára. Hitközségi autonómiát. A pogrom okozta károk jóvátételét. A szombatot tartó zsidók mentesítését a vasárnapi munkaszünet alól. A zsidók

történelmi jogának elismerését Palesztinára vonatkozólag és egy palesztinai zsidó otthon létesítésére irányuló törekvéseiknek támogatását.

Az Alliance és a ICA megbízásából beutazta Ukrajnát, a Krimet, Oroszországot és Szibériát és részletesen ismertette a zsidók helyzetét az új uralom alatt. Halála előtt a Hilfsverein der deutschen Juden-nal lép összeköttetésbe. Ismételtén kifejti ez egyesület vezetősége előtt a jesivák támogatására vonatkozó terveit és amikor meglátja a hajlandóságot felfogásának követésére, nehéz tudományos és emberbaráti tevékenységének jelentős anyagi eredményét: másfélmillió svájci frankot kitevő vagyonát (mintegy hatvan millió lej) a Hilfsverein vezetőségének kezelésére bizza.

Kifejezetten hangsúlyozza — és ez az állásfoglalása erősen jellemzi Haffkine gondolatvilágát —, hogy a nyújtandó támogatásokkal, melyeket alapítványának kamataiból folyósítanak majd, a világejrt sem akarja a jesivák vezetőit tanítási rendjükben befolyásolni. Csak anyagi kérdésekben, mint a házberendezés problémái, a higiénia, az általános tisztaság, ruházat, táplálkozás, fejtsen ki az alapítvány ellenőrzést; de sohasse terjessze ki a tevékenységét a jesivák tanítási programjára. Ó ugyan a maga részéről előnyöknek tartaná a természettudományoknak tanítását is, nehogy a jesivákról kikerülő növendékeknek lelkét megejtse e tudományok fénye és lebecsüljék a jesiván elsajátított tudásnak rendkívüli fontosságát. Oszítja azt a felfogást is, hogy célszerű lenne kézművességre is oktatni a növendékeket. De a világejrt sem szabad az ezzel ellenkező felfogásu jesiva-vezetőket az anyagi támogatás fejében ily irányu-ujításokra rábírn.

A Hilfsverein vezetősége, mindenekelőtt Mark Wischnitzer dr. vezértitkár, aki ismételtén beutazta a számbajövő keleti országokat és meglátogatta jesiváikat, becsületesen tartja magát Haffkine végakarathoz és nem szól bele a támogatott jesivák tanítási rendjébe. A veze-

Seleci mozgóban
ma
„Az Ismeretlen énekes“
c. dráma, főszerepben a párizsi Nagy opera híres tenorjával:
Luciano Muratore

Következő műsor:
„Volt egyszer egy valczert“
LEHÁR operett, főszerepekben: Eggerth Márta, Verebes E. és Ralph v. Goth.

tőségnek mindenesetre rendkívül jetszett az iklódi, a máramaroszigeti és a felsővisői jesiva, melyek közül a két első szövetséget, illetve asztalosműhelyt tart fenn es egyenként 250—250 fonttal támogatja. A mult évben ezt a három erdélyi jesivát. A felsővisői jesiván-k kiutalt összeg első részlete egy nagyobb summának, mellyel a Haffkine-alap egy internátus felépítését akarja támogatni. Ugyancsak internátusi célra kapott a híres pozsonyi jesiva 250, a nagysurányi jesiva menza céljára és tornaszerek beszerzésére 100 fontot. Ezeket a jesivákon kívül egész sor lengyelországi és litvániai jesiva részeseit támogatásban a Haffkine-alap részéről.

A Haffkine professzor neve és alakja így lassanként összeforr majd a kelet-európai talmuđtanitással és bizonyára közel az idő, amikor legendás személyiségévé válik a tradicionális zsidóságnak. Arca, az abbé-arc, elvész majd a mult ködében. Neve mellől lekopik az akadémiai grádus. Es — ahogyan a sírfelirata nevezi —: Mardechaj Zév ben Aharonként szerez magának polgárjogot a keleti ortodoxia életében, lelkivilágában.

Dr. Grünfeld Salamon

Csak december második felére jóslják a tél beálltát

Ijesztő méreteket öltött a szárazság a regátban

Bucuresti Bukarest november 21. (Az Uj Kelet tud.) A bukaresti meteorológiai intézet jelentése szerint nemcsak a hegyekben, hanem az ország sík részén is havazott az elmúlt napokban. Csernovic, Jasi és Galac városokban kisebb, Kise. nevben pedig nagyobb havazás volt, de a hőmélyhek rövidi dön belül elolvadtak. A meteorológusok meghatározása szerint őszi napnak az a 24 óra tekinthető, melyen belül az átlagos hőmérséklet nem sülved 0 fok alá. Eszerint a kisebb mérvű éjjeli fagyás még nem jelenti a tél bekövetkezését, ha nappal a hőmérséklet 0 fok fölé emelkedik.

Ebből a kritériumból kiindulva a meteorológiai intézet megállapítja, hogy a tél még nem állott be és nem is fog beállani, előreláthatólag csak december második felében. Ezzel szemben aggodalommal állapítja meg, hogy a regátban harmadik hónapja tart a szárazság. Busteniben például a Valea Alba nevű patak a szárazság következtében teljesen kiszáradt. A község felének nincs vize, a kutak hasonlóképen kiszáradásban vannak. A regátban június és júliusban túlságosan sok eső volt, erre vezetik vissza, hogy három hónap óta ugyszólván semmi csapadék nem volt az országnak ebben a részében.

Ezzel szembenek nagy tábori tőszéki itélet egyszereűen les a multé csupázmazni kell. A nek sorsán eny kotmány megskópen sem az zőgazdaságtól dítiák fel tar pesu, a konze vább meg lar tőbhe Argetoie ket amelvben ket mondja: „Ki merné nem tudta ho vényjavaslatot Annyira tudta vaslatol a legnak visszaküld lésáról szóló felvette. Mises ez, hogy menn konverziós tör „Egy minisz de egy minisz ő szociálpolití mány fölé he abelvelt, hogy sokat. legköze beszédet tart A kormány testanácsón f mítőszéki dön zettel. Végleg nacs nem hoz jogászokból á got delegált a A bizottság T Mirto és Lug mand Calines nisztoerekből í jvekezzék es amely a legfő rvelembé véte zőgazdasági te zottság tegna lét Valószínű konverzió hel aianlani. Mir vár az, hogy moratórium és jesztessék ki.

Csehszlovákiában újra életbe léptetik a rozskenyértörvényt. Prágából jelentik: Ugy hírlik, hogy a kormány köze lebből az agráriusok nyomatos kiván ságára újra életbe fogja léptetni a rozskenyértörvényt. Az új rendelkezések szerint a kenyér legfeljebb 10 százalék bu zaltszlet fog tartalmazhatni. A csehszlovák gabonaszindikátus továbbra is a bu. zaimport megtiltása mellett foglalt állást, de ugyanakkor hozzájárulását adta 1000 vagon tengeri behozatalához.

AZ
M. NEUMANN
RUHA
OLCSÓ
TARTÓS
ELEGANS
CLUJ, PIATA UNIRII 14.

Jön!
Nov.
24.
Csütörtök

IGRETA GARBO

Erdélyi
bemutató
CORSO
Magyarban

Mit kell inkább eltemetni: a konverziót, vagy az alkotmányt?

A Cuvantul írja: a mezőgazdák 5, a városi adósok 3 éves moratóriumot kapnak

A gazdasági bolsevizmus elleni front első bukaresti nagygyűlésén a konverzió teljes visszavonását követelték

Az Epoca követeli, hogy Argetoianut csukják le Vacarestibe

Bucuresti-Bukarest, november 21. (Az Uj Kelet tud.) A legfőbb semmitőszék döntése páratlanul álló agitációt idézett elő politikai körökben. Ma már nem csupán arról van szó, hogyan oldja meg a kormány a konverzió „eltételezése” után a mezőgazdasági tartozások kényes és változatlanul aktuális problémáját. Két tábort oszlott a román politikai világ. Az egyik az alkotmányt a mai idők szellemében való módosítását követeli, hogy a legfőbb semmitőszék hasonló döntései ne állják útját a szociális és gazdasági fejlődés által megkívánt törvényeknek. Ez a tábor a konverziót szükségessé és a legfőbb semmitőszék döntését helyén nem valószínű tartja. Véleményük szerint — melyet különösen a Cuvantul, Curentul és a Adeverul képviselnek — „az alkotmány ma már nem egyéb, mint a jogi geometriának egy lényeges alkotása a semmitőszéki bírák pedig nem mások, mint az abszolút alkotmányosság misztikus papjai. Meg kell kérdeznünk, ha ezzel kegyelemtelenséget követünk is el a jog ellen: vajjon a benyúlnak fenyegető katasztrófában az alkotmány az, amelyet mindenek előtt is meg kell őriznünk?”

„Börtönbe Argetoianuval”

Ezzel szemben áll a konverzió ellenzői nagy tábora, amely újjon a semmitőszéki ítélet fölött. Az Unversul egész egyszerűen leszögezi, hogy a konverzió a múlté csupán. Az alkotmányt alkalmaszni kell. A mezőgazdák nagy tömegének sorsán enyhíteni kell, de nem az alkotmány megsértésének útján és semmi képen sem azzal, hogy ugyanakkor a mezőgazdaságtól távolálló adósokat szabaddíjjal fel tartozásaiktól. Grigore Filipescu, a konzervatív párt vezére, még tovább megy lapjában, az Epocában. „Börtönbe Argetoianuval!” Cím alatt ír cikket, amelyben többek között a következőket mondja:

„Róma helyett — Vacaresti”

„Ki merné állítani hogy Argetoianu nem tudta hogy ő alkotmányellenes törvényjavaslatot terjeszt a parlament elé. Annnyira tudta hogy nem is merte a javaslatot a legfőbb törvényhozási tanácsnak visszaküldeni, midőn a tőke redukálásáról szóló intézkedéseket a javaslatba felvette. Micsém bizonyítja jobban, mint ez, hogy mennyire rosszhiszemű volt a konverziós törvény pénzügyminisztere.”

„Egy miniszter becsaphatja önmagát; de egy miniszternek nem áll jogában az ő szociálpolitikai főmedvényeit az alkotmány fölül helyezni. Az Argetoianu abelvetett, hogy Rómában tartanak előadást, sokat legközelebb Vacarestiben fognak beszédel tartani.”

A kormány két folytatódó minisztertanácsban foglalkozott a legfőbb semmitőszéki döntés által teremtett új helyzettel. Végreleges döntést a minisztertanács nem hozhatott, ezzel szemben egy jogászokból álló miniszterközi bizottságot delegált a kérdés tanulmányozására. A bizottság Titulescu, Popovici Mihály, Mirto és Lugojanu miniszterekből, Armand Calinescu és Ghelmedgeanu alminiszterekből áll. Megbízatása az, hogy javasozzék egy olyan módot találni, amely a legfőbb semmitőszéki döntés figyelembe vétele mellett oldja meg a mezőgazdasági tartozások kérdését. Ez a bizottság tegnap tartotta első összejövetelét. Valószínű, hogy a kormány jogászai konverzió helyett moratóriumot fognak ajánlani. Minden esetre megállapításra vár az, hogy mennyi időre szóljon ez a moratórium és milyen tartozásokra terjesztessék ki.

A mezőgazdasági moratóriummal kapcsolatosan aktuális lesz a városi adósok tartozásainak kérdése is. Még a parlament nyári szessziója során szó volt arról, hogy a Vajda-kormány törvényjavaslatot terjeszt be, amely leszállítja a városi tartozások kamatait. A javaslat azonban nem került a parlament elé, mert a kormány nem tudott megállapodni a Banca Nationalával a visszszámítási kamatláb leszállítása tekintetében. Most azonban akár moratórium formájában, akár valamilyen más módon megoldják a városi tartozások kérdését is. A Cuvantul értesülése szerint a mezőgazdasági adósok számára öt éves moratóriumot fog a kormány javasolni, míg a városi adósok számára három éves moratóriumot vezetnek be. Ez az információ természetesen megerősítésre szorul.

Törvényjavaslat a semmitőszék megrendszabályozására

Az igazságügyminisztérium a semmitőszéki döntéssel kapcsolatosan törvényjavaslatot terjeszt a parlament elé, amely a semmitőszék működését szabályozza a jövőre vonatkozólag. Mint ismeretes, a

miniszterelnökség és a pénzügyminisztérium ügyvédei az állam képviselői között be akartak avatkozni a konverziós törvény alkotmányossága fölötti tárgyalásba, hogy a törvényt megvédjék. A legfőbb semmitőszék azonban nem engedélyezte az állam képviselőinek intervencióját. Most a törvényt oly értelműleg módosítják, hogy bármikor is fogja a semmitőszék valamely törvény alkotmányosságát tárgyalni, az állam minden alkalommal kifejtetheti véleményét a legfőbb igazságszolgáltatási fórum előtt.

„Mi lesz az alkotmány?”

Ugyancsak ezzel a kérdéssel kapcsolatosan érdekes vita indult meg a bukaresti lapok hasábjain, az alkotmány módosítása fölött. Az Adeverul „Mit csinálunk az alkotmánnyal?” című cikkében azt írja, hogy miután az 1923. évi alkotmány nem felel meg a mai élet szükségességeinek, azt módosítani kellene. A Cuvantul azt írja, hogy a nemzeti parasztpárt és — kivéve a liberálisokat — az ellenzéki pártok is az alkotmány módosítását mellett vannak, sőt az uralkodóhoz közelálló körök is támogatják ezt a gondolatot.

Nemcsak a tulajdonjog respektálásáról, hanem a törvényhozó testületek összetételéről szóló szakaszok módosítása is szövegre került. Minthogy azonban az alkotmányt csakis egy ecéltől külön összehívott alkotmányozó nemzetgyűlés módosíthatja, erre aligha fog a közeljövőben sor kerülni.

„A gazdasági bolsevizmus elleni front”

Még mielőtt a semmitőszéki döntés ismeretes lett volna, különböző pártokhoz tartozó politikusok kezdeményezésére mozgalom indult meg a konverzió és általában az ugynevezett „gazdasági bolsevizmus” ellen. Ez a frakció tegnap tartotta első gyűlését Bukarestben, a Pórum nagytermében, nagyszámú érdeklődő előtt. Marinescu professzor elnökölt, aki kifejtette, hogy a tömörülés célja a konverzió elleni harc. Vlad Aurel szerint a konverzió büntetett volt a nemzet ellen. Jobbra kell orientálódni, nem balra. A semmitőszék eltemette a konverziót, nekünk el kell temetnünk a demagógiát. Küzdenünk kell a gazdasági bolsevizmus ellen, nehogy utána politikai bolsevizmus következzen.

Valcovici kalandornak nevezi Argetoianut, volt miniszter

Valcovici, a Jorga-kormány volt közlekedési minisztere beszélt ezután. Csak nehezen tudott szóhoz jutni, mert a hallgatóság nagy tüntetést rendezett annak a kormány tagjai ellen, amely a konverziót megszavaztatta. Valcovici kijelentette, hogy őszintén be kell ismerenie: tévedett. Egy politikai kalandor befolysa alatt szavazta meg a törvényt, de most látja, hogy ez súlyos hiba volt. Lelekiismereti kötelességének tesz eleget, midőn ezt a nyilvánosság előtt is kijelenti.

Victor Bontescu, Perieteanu, Istrate Micescu, Ottulescu és Grigore Filipescu felszólalásai után határozati javaslatot szavaztak meg, amely a konverziós törvény végleges visszavonását követeli.

Antiszemita rohamcsapatok szervezésére készül Cuza professzor

Az ifjabbik Cuza Németországba utazik, hogy Hitler pártja rohamcsapatának szervezését tanulmányozza

Bucuresti-Bukarest, november 21. (Az Uj Kelet tud.) Jasi jelentés szerint George Cuza professzor, az antiszemita próféta képviselő fia a közeli napokban Németországba utazik, hogy érintkezésbe lépjen Hitler Adolffal. A romániai antiszemita liga vezetőségének egy előbbi határozata értelmében a ligát Hitler németországi pártjának mintájára szervezik át. George Cuza utjának célja mindenképp az, hogy a nemzeti szocialista párt organizációs módját és propaganda tevékenységét tanulmányozza.

Ezzel párhuzamosan tanulmányozni akarja az ifjabbik Cuza Hitler rohamcsapatának szervezetét is. Állítólag a

romániai antiszemita liga ugyancsak hozzájárult a rohamcsapatok megszervezéséhez és ezeknek központja — München példáját utánozva — ugyancsak vidéki város lesz. A liga legerősebb centruma: Jasi. Cuzista körökben nagy reményeket fűznek George Cuza németországi utjához.

A betörő helyett saját társát lőtte le a bukaresti rendőr

Egy hajnali négy órai betörőhajszája tragikus következményei

Bucuresti-Bukarest, november 21. (Az Uj Kelet tud.) Tegnap éjszaka tragikus szerencsétlenség történt a fővárosban, amelynek egy kötelestűd rendőr esett áldozatul. A Sf. Vineri uca 22. szám alatti ház első emeleti lakója, Leon Bercovici hajnali 4 óra tájban arra ébredt, hogy lakása alatti üzlethelyiségben valaki motoszkál. Gyánította, hogy betörő jár az üzletben, mire felkelt, kinyitotta lakásának ablakát és a közelben posztoló rendőr után kiáltott. Az elősiető Popeanca Jon közrendőr nem mert egyedül behatolni az üzletbe, hanem szipjellel segítséget kért. Futólépésben érkezett a helyszínére a szomszédos uccasarkon posztoló Visarion Libeanu közrendőr. Ketten együtt hatoltak be az üzlethelyiségbe, ahol valószínűleg golyózápor fogadta őket.

A két rendőr lehasalt és visszatüzelte, miközben a betörő az üzlethelyiség pin-

céjébe menekült. Libeanu közrendőr ide is követte, de a betörő ismét lövöldözni kezdett. Erre megkerülte a házat és az udvar felől hatolt le a pincébe. A másik rendőr: Popeanca, aki az üzletben maradt, rájött időközben arra, hogy a betörőnek el kellett, hogy fogyjon a municiója. Elindult tehát az üzlethelyiségből a pincébe vezető lépcsőn, anélkül, hogy arról a már a pincében lévő társát figyelmeztette volna.

Mindez koromsötétben játszódott le, a rendőrök nem használták lámpásikat, hogy ne szolgáljanak biztos célpontul a betörő számára. Libeanu azt hitte, hogy a betörő ereszkedik le a lépcsőn a pincébe. Lőni kezdett és az egyik golyó szívéen találta rendőrtársát. Közben a lövések zajára újabb rendőrörszemek kerültek elő. Telefonon értesítették a központi rendőrséget, ahonnan Atanasiu komiszár szállt ki két detek-

tív kíséretében a helyszínére. A komiszár leereszkedett a pincébe, majd a törvényes felszólítások után lőni kezdett. Egy adott pillanatban a pincében rejtőző betörő elkiáltotta magát:

— Ne löjjetek, mert megadom magamat!

Kiderült, hogy Alexandru Contantinescunak hívják a hivatásos betörőt, aki az üres üzlethelyiségben keresztül a szomszédos ékszerüzletbe akart behatolni. Megvasalva vitték a rendőrségre. Popeanca közrendőr a lövés következtében meghalt, társát lefegyverezték s őrizetbe vették.

— Portugáliában 17 hónap a katonai szolgálati idő. Londonból jelentik: A portugál hadügyminiszter 17 hónapban állapította meg a portugál tényleges katonai szolgálat időtartamát.

Óriási részvét mellett temették Schwartz Jakabot

Cluj-Kolozsvár, november 21. Nagy és őszinte részvét mellett temették hétfőn délután két órakor az ortodox Chevra hosszú uccai házából a munkája teljében váratlanul elhunyt Schwartz Jakab kolozsvári nagyvállalkozót. A tágas udvar a temetés alkalmából az elhunyt hiveinek barátainak, ismerőseinek és azoknak százaival telt meg, akiket Schwartz Jakab jótékonyága és közéleti tevékenysége bajban és viszontagságokban megsegített. Sokan jöttek nemzsidók is, az elhunyt politikai és közgazdasági munkáiban részesei, hogy leróják Schwartz Jakabnak a kegyelet adóját. Testületileg képviseltette magát minden kolozsvári zsidó közélet.

A kamara részéről Negrutiu, továbbá Pop Sever, a Jótékony Zsidó Nőegylet testületileg jelent meg Neuberger Zsigmondné vezetésével.

A gyászszertartást Weisz Izidor főként vezette be. Utána Glasner Akiba főrabbi tartott megindító bucsuztatót. A heti szidra egyik igéjéből kiindulva, mondotta: „Jakob elindult az ő útján és Isten angyalaival találkozott.” A minden halandó útjára tért Schwartz Jakabbal is, vele vannak a jócselekedetek angyalai. Amit fáradságos, küzdelmes, semmi akadálytól vissza nem retentető életén a köz hasznára cselekedett, ezek az angyalok immár vezetik őt az Ur trónusa elé. Nagy koncepció, eredeti és itélőképesség jellemezte Schwartz Jakabot, aki munkával és ésszel kicsiny kezdetből fellendült a polgári élet legszébb pozíciójába. Es amikor a jólét és gazdagság magasságaiban állott, akkor is azon igyekezett, hogy a közéletet felvirágoztassa. Nem volt olyan területe a város közéletének, ahol Schwartz Jakab kiváló eredetisége hasznosan ne érvényesült volna. A hitközségnek számos éven át vezetője, hűséges sáfárja volt, aki ennek az intézménynek sok, nehéz gondjából kivette a maga részét és türelemmel erővel dolgozott annak száná-lásán.

Bíró Andor a kolozsvári ortodox hitközség nevében bucsuztatta a halottat.

Hitközségünk egyik legértékesebb tagja dőlt ki vele — ugymond — a közélet vezetői sorából. Irányított és vezetett, a nagy építők közé tartozott, akik felejtethetetlen emléket állítanak fel mindazok szívében, akik ismerték és becsülni megtanulták. Hitközségünk küzdelmeiből mindig is kivette részét és mindenkor ott lehetett látni tapaszlatokon kikristályosodott bölcs tanácsaival, valahányszor arra a hitközségnek szüksége volt. Tetőtől talpig zsidó ember volt, dolgos kéz és gondolkodó elme. Nyugodtan jelenhet meg lelke az Ur itélőszéke előtt. Itt e földön mindent megtett, amit igazi zsidó embernek megtennie szent kötelessége. Felzaklatott lélekkel és fájó szívvel bucsuzom hitközségünk nevében Schwartz Jakabtól, aki korán és váratlanul hagyott itt bennünket. Örök útján kísérje szerető emlékek és legyen a föld könnyű hamvainak.

Kolozsvár városi tanácsa nevében Flaviu Laurentiu alpolgármester emlékeztet meg azokról az elévülhetetlen érdemeikről, amiket Schwartz Jakab szerzett, mint a városi polgárság egy fontos rétegének képviselője.

A Zsidó Párt és az Árvagondozó nevében dr. Kertész Jenő tartott meleg érzésektől fűtött bucsubeszédet. Jellemezte Schwartz Jakab alkotóképességeit, az árva- és zsidó jócselekedetekre tudott átváltani. A Zsidó Párt egyik agilis alapítója és a kibontott zászlóhoz való töretlen hűségű katonáját vesztette el benne.

Az iparkamara nevében Jon Negrutiu elnök, a kereskedelmi szakosztály nevében

dr. Sebestyén József elnök a kolozsvári kereskedelmi élet vesztését tolmácsolta megindult szavakkal. A Sfatul Negustoresc nevében dr. Jacob bucsuzott a kereskedelmi érdekek hűséges, odaadó harcosától.

A Joint és a Kishitelbank nevében Rimóczi Jakab mondotta a hála megindult szavait, míg kint a nyitott sír mellett Ing. Noszin Mór a Zsidó Nemzeti Szövetség nevében bucsuztatta Schwartz Jakabot, aki egyik alapítója volt a szövetségnek.

Guttman Márk a Bet Jakob nevében tartott bucsuztatót. Aztán átadták az anyaföldnek Schwartz Jakab kihült testét.

Sulyos nehézségekkel küzd az orosz tervgazdaság

Berlin, november 21. Moszkvából érkező jelentések szerint a tervgazdaság körül az utóbbi időben bajok mutatkoznak. Főleg a vagongyártás körül jelentkeztek termelési hiányok. A terv szerint a szovjetbirodalom számára naponta hatvanegyezer vagonot kell gyártani. Ez a szám azonban az utóbbi időben hétezerrel kisebb naponta. A műszaki statisztika szerint 2700 vagon hibás diszpozíciók következtében esik ki. Sokban hozzájárul e bajokhoz, hogy a vagonok előállításához szükséges kellekeket nem tudják megfelelő minőségben előállítani. Emiatt gyorsan romlik a gördülőanyag. Október havában elkészítették a speciális vagonok gyártására berendezett üzemek: 28 hűtőkocsit, 130 tankkocsit, 280 zárt speciális kocsit és 378 nyitott sportvagon. A Kalinin-művek októberben a tervszerinti 96 személykocsit elkészítették. A közúti vasutak 67 új, angol típusú kocsival gyara-

podtak. A gyors munkatempó ellenére a vas és acél minősége miatt a vagoniparban a bajok sokáig nem lesznek kiküszöbölhetők.

Egy másik nagy gátlása az orosz munkatervnek, hogy a munkafegyelem erősen meglazult. A kormány tehát és a kommunista párt központi végrehajtóbizottsága úgy határozott, hogy azokat a munkásokat, akik elfogadhatók ok nélkül akár egyetlen napot is „ellógnak” a gyárból, kizárják a munkából és megfosztják az élelmiszerjegyektől és a lakás kedvezményeitől. Eddig úgy volt, hogy csak háromnapos igazolatlan kimaradás esetén sujtották ilyen nagy büntetéssel a szovjetmunkásokat, akik között a munkaambíció lenyúlása az utóbbi hónapokban szimptomatikusan volt. 1930-ban átlag minden munkás négy és fél munkanapot „lógott”, most ez a szám a másfélszeresére emelkedett.

Vajda Sándor és D. R. Joanitescu munkaügyi miniszter látogatása a kolozsvári Zsidó Kórházban

A volt miniszterelnök és a munkaügyi miniszter a legnagyobb elismeréssel adózott a Zsidó Kórház közegészségügyi tevékenységének

Cluj-Kolozsvár, november 21. Az (Uj Kelet tud.) Magas vendégei voltak tegnap délután a kolozsvári Zsidó Kórházban Vajda Sándor volt miniszterelnök és D. R. Joanitescu munka- és közegészségügyi miniszter személyében. A munkaügyi miniszter kolozsvári tartózkodásának programjában ugyan nem szerepelt a Zsidó Kórház meglátogatása, a miniszter azonban, aki már régebről ismeri azt az odaadó munkát, amellyel a kórház orvosai a szegény betegek gyógykezelését szolgálják nemzeti és felekezeti különbségre való tekintet nélkül, — maga kérte a Zsidó Kórház meglátogatásának programba iktatását.

Vasárnap délután Vajda Sándor és D. R. Joanitescu miniszter, Deleu polgármester, dr. Basioita megyei és dr. Vlad városi főorvosok, valamint Radulescu és Stanca orvosprofesszorok kíséretében jelentek meg a Zsidó Kórház épületében. Az előkelő vendégeket a kórház bejáratánál a főorvosi kar élén dr. Sebestyén József a Kórházegyesület elnöke és dr. Fenichel Mór igazgató főorvos fogadták. Dr. Sebestyén József lendületes román beszédben üdvözölte a volt miniszterelnököt és munkaügyi minisztert, majd D. R. Joanitescu miniszter válaszolt meglehetősen beszédben Sebestyén József üdvözlésére, miután Vajda Sándor kijelentette, hogy ő nem hivatalos minőségben és csak mint magánember tesz látogatást a Zsidó Kórházban.

A volt miniszterelnök és a munkaügyi miniszter ezután kíséretükkel sorra meglátogatták a Zsidó Kórház gyönyörűen felszerelt műtőhelyiségeit, röntgen osztályát, betegszobáit, összes konyha helyiségét és végül az intézet templomát is. A magas vendégek a legnagyobb elismerés és meglepődés hangján szólottak a látottakról. A betegszobákban Vajda Sándor és D. R. Joani-

tescu megszólították a betegeket és hogylétük felől érdeklődtek. Különösen mély hatást gyakorolt rájuk, hogy a betegek soraiban falusi földműveseket is találtak és meleg elismerésüket fejezték ki az intézet vezetőinek eme nemes, emberbaráti ténykedése fölött.

Amikor a konyha helyiségbe értek a magas vendégek, a munkaügyi miniszter mosolyogva jegyezte meg:

— Kevés olyan konyhában voltam, a hol ily kellemesen hatna az ételzag.

Mire Vajda Sándor rámutatva az éppen készülő bécsi szeletre tréfásan így válaszolt:

— Azért van ez, mert itt libazsírral főznek mindent.

Az intermezzo után a különböző laboratóriumokba mentek át, majd a földszinten lévő templomot tekintették meg. Az imaház ajtajánál Vajda Sándor és D. R. Joanitescu a zsidó ritusnak megfelelően fejükre tették kalapjaikat és így léptek be az intézet stilszerű templomába, amely csak fokozta azt a meleg impresszót, amelyet a Zsidó Kórház intézete a miniszterekre és kísérőikre gyakorolt.

A munkaügyi miniszter melegen érdeklődött a kórház anyagi helyzete iránt és elismeréssel nyilatkozott a nemes emberbaráti intézmény néhai alapítójáról és azokról, akik ennek fenntartásáról gondoskodnak. Dr. Sebestyén József rámutatott arra, hogy az intézet sulyos anyagi nehézségekkel küzd, mire D. R. Joanitescu tréfásan mondotta:

— A zsidók áldozatkészsége oly nagy hogy a mai nehéz gazdasági viszonyok között is előteremtik a Zsidó Kórház szükségleteit. Másképp ezt el sem tudnám képzelni.

A vendégek a programban megállapított időt jóval túlhaladva az intézet minden részét meglátogatták és a leg-

apróbb részletekre is kiterjedt a figyelmük. A munkaügyi miniszter legmészebbben jóindulatáról biztosította a kórház vezetőségét és örömeinek adott kifejezést, hogy alkalma volt megismer ni az erdélyi zsidóság eme pompás szociális alkotását.

Itt említjük meg, hogy a Zsidó Kórház ebben az évben eddig 2124 betegnek nyújtott gyógykezelést. A betegek egyharmada ingyenes, egyharmada kedvezményes kezelésben részesült. A betegek harminc százaléka keresztények, 40—50 százaléka pedig vidékiek voltak.

SPORT

Roszbabb gólaránnyal második lett az Universitatea a nemzeti bajnokság b. csoportjában

Cluj Kolozsvár, november 21. Hatalmas fölényrel nyerte meg ezt a meccset is az Universitatea de a gólképtelen csatár sorát is megmutatkozott. Az egyetemi csapat nem tudta gólarányát feljavítani és meg kellett elégednie az egyébként nagyon előkelő második helyezéssel a jobb gólarányú Venus mögött. A vasárnapi mérkőzésen az Universitatea főleg hátsó sorának elsőrangú játékaival nagy fölényben volt, de a csatárok lövéseit nem kísérte szerencse, másrészt pedig sokat tologattak a kapu előtt. A TMTE nem mutatott sokat, a NAC-cal szemben nagy gólarányú veresége a mutatott játék alapján megérdemeltnek tekinthető. A csapat főként a védekezésben volt nagy, de így sem tudta a minimális vereséget megakadályozni.

Nagy irammal indult a játék és már a 6. percben Tabac lövése üres kapu melé kerül. A 16. percben Schlockschlager szép lövést Sepi biztosan védi. Sepi két lövést kíséri balszerencse, majd Fuchs TMTE kapus csillogtatja technikáját, amikor Surlasiu nehéz bombáját védi. Végre Tabac kórhálóba egy gólt és ezzel a végeredményt is beállítja. Az Urnam a féldő hátralévő részében és a második féldőben is hatalmas, de nincs csatársor, a balösszekötő posztján újra halfjátékos: Stanoiev dr. szerepelt, aki éppen olyan gyenge csatár, mint amilyen kiváló half. A második féldőben egymástól tíz kormert ér az Universitatea, de a belsők eredménytelenek. A TMTE hízelő eredménnyel vonulhatott le a pályáról. Jó bíró volt a bukaresti Radulescu Costel.

A budapesti profiligában a négy élcsoport nagy küzdelme zajlott le vasárnap. A Ferencváros 3:3 (2:2) arányban eldöntetlenül végzett az Újpesttel, a Hungaria ezzel szemben 1:0 (0:0) arányban legyőzte a Budai 11-et. Ezzel az élcsoportok közötti differencia minimálisra vált. A Hungaria pillanatnyilag az élre került, mert egy ponttal többje van, mint a Ferencvárosnak, viszont eggyel kevesebb mérkőzést játszott. A Hungaria négy pontot, a Ferencváros három pontot vesztett, az Újpest hetet és a Budai 8-at. Így a végső küzdelem a Hungaria és a Ferencváros között dől el az őszi fordulóban. Ha a Ferencváros leadna még két pontot, csak másodikként fordulna a tavaszi fordulóban. A Nemzeti 2:1 (2:0) arányban megverte a hazai pályán játszó Kispestet, Soroksár 1:0 (1:0)-ra verte Szegedet, Attila 1:0 (1:0) arányban meglepetésre győzött a Bocska ellen, a III. Ker. 3:1 (2:0) arányban győzte le Somogyot.

Összällitották a magyar válogatott csapatot az olasz-magyarra. A vasárnapi bajnoki mérkőzés után Nadas Eldön magyar szöv. kapitány az olaszok elleni magyar válogatott csapatot a következőképp állította össze: Szabó, Korányi, Bíró, Barátky, Sárossy, Szaniszló, Markos, Jakube, Cseh, Bihámy, Déri. Tartalékok: Hóri és Kárpáti.

DENES DOLLAK TEMESVÁR

FABRIK ANDRÁSSY STRASSZÉ TELEFON 22

SPÉCIALI TÁJÉKOZTATÁSOK STEPPEDZEN

A társaság

„Egyazon kelteni Ma

Cluj Kolozsvár Kelet tud.) Az nyét foglalkoz pány fölötti s nő hngot út száma, mely ejmen nagyjel zöl.

Az Universt nagy lármáva nista kampány a lap hasábjai egy világfelfo mely, — hogy jünk — az o mozgósítását t versul” napról leplezéseket Horthy és Gör ről történő al

Constantin F kalipikus szvened az e e nép jövőj

Az egykori nak mindig na azzal a feltéte becsületesek é

Csakhogy az sadalmi és pé rendiek voltak et is nemzeti mint ahogyan felében dívat Ma a helyz

Most a társ blémák d Ez a kérdés m majával, külön ahol a krízis m őlt minden éle

Előttünk a annyira nyilván az Universal né. Sőt, a tria sem.

Minden szer fog provokál olyan társad eredményezn pa térképre f nem Európa

Ha pedig m lehetne szó, a t vizionista eszk dül Magyaror makat, mint O oldali hitlerrev hazafiasságu s nem lehet fére tos politikai té gyarországból — és sikerült meg akarta er

Állító

Ingyenes né

Bucuresti-I (Az Uj Kelet) lentése szerint álló csoport, a magukat, hata tak Jasiban. A kezdése előtt a Sidoli mozibara meglátogatták a ellenszolgáltak, betörték az aj jegyszédőket é Este 11 óra diák jelent me

Ne hi

אוהרה המורה

אך מאכע דאס געהערטע פובליקום היימיט וויעדערהאלט אויפגעקוקאט, דאס בייא ישר אל זעגעלשט יין, פלייש זאוואהל אלס זעלכווארען נבילה וטרופה אוז- דאהער ביטטע פארזיכטיג צו זיין אונד זיך ניכט מעהר פערזייטען צו לאסטען זוד שפענער אידקה" בראשטא יצ"ו

A Patria éles hangon tamadja az Universul revízióellenes akcióját

„Egyazon cikkben dicsérik Mussolinit és akarnak hangulatot kelteni Magyarországra ellen” — írja a Patria az Universul akció logikájáról

Cluj-Kolozsvár, november 20. (Az Uj Kelet tud.) Az egész ország közvéleményét foglalkoztató antirevizionista kampány fölötti sajtópolémia új és feltűnő hangot üt meg a Patria szombat déli száma, mely „Az apokaliptikus lovagjai” címen nagyjelentőségű vezércikket közöl.

Az Universul leleplezései

Az Universul hazafias vállalkozása nagy lármával folytatja az antirevizionista kampányt — írja a Patria. — Ha a lap hasábjait olvassuk azt hinnők, hogy egy világfelfordulás küszöbén állunk mely — hogy hazafias nyelven beszéljünk — az ország összes energiáinak mozgósítását teszi szükségessé. Az „Universul” napról napra újabb és újabb leleplezéseket közöl a román államnak Horthy és Gombos Magyarországa részéről történő aláaknázásáról.

Constantin Bacalbasu ur, az első apokaliptikus lovag, álmatlanságban szenved az aggodalom miatt, mellyel a nép jövőjével szemben viselkedik.

Az egykori Erdélyben hasonló akciók csak mindig nagy visszhangjuk volt. De az azzal a feltétellel, hogy az akciók vezetői becsületesek és őszinték legyenek.

A fordított helyzet

Csak hogy az egykori Erdélyben a társadalmi és pénzügyi problémák másodrendűek voltak és e problémák megvédését is nemzeti köntösbe kellett burkolni, mint ahogy az a XIX. század második felében divatos volt.

Ma a helyzet pontosan a fordított. Most a társadalmi és pénzügyi problémák dominálják életünket.

Ez a kérdés ma egy a megélhetési problémával, különösen a csatolt területeken, ahol a krízis mindent elpusztított és megölt minden életet.

Mit hozhat egy háború?

Előttünk a közelgő háború réme nem annyira nyilvánvaló, mint ahogy azt az Universul akciója szuggereálni szeretné. Sőt, a trianoni szerződések revíziója sem.

Minden szerződés revízió háborút fog provokálni és minden háború olyan társadalmi forradalmat fog eredményezni, amely nemcsak Európát, hanem Európát politikai rendszereit is.

Ha pedig mégis „hazafias akcióról” lehetne szó, a támadásoknak nem olyan revizionista eszközöket kell érniük mint például Magyarországon, hanem a nagyhatalmakat, mint Olaszországot és a német jobb oldali hitlerrevizionista eszméket. Hamis hazafiasságot szólomokkal minket már nem lehet férevezetni. Olaszország fontos politikai tényezőt akart csinálni Magyarországból a nemzetközi politikában — és sikerült neki. Mussolini előbb meg akarta erősíteni a német nemzeti

szocializmust, amelynek dugpegyelyeket nyújtott, de 1923-ban katonai attaséja útján mozgalmat kísérelt meg az Olaszország által elfoglalt német területek érdekében, amelyeknek hovatartozását Mussolini nem akarta vitatni sem.

Egy paradoxon

Ma a következő paradoxon előtt állunk: egy és ugyanabban a cikkben dicsérik Mussolinit és hangulatot is akarnak teremteni Magyarországra ellen. Román hitlerizmus „a tekintély uralma” mellett kardoskodni és ugyanakkor a szerződések revíziója ellen tiltakozni.

Hol van itt tehát az őszinteség? Hol van az emberiség, hol a hazafiasság?

Egyébként is, mindazok, akik ismerik ezeket az ellentmondásokat értelmi szerzőit, nem táplálják magukat illúziókkal Stelian Popescunak és Constantin Bacalbasunak, fiataloknak és hadiárva megtrónójának, valamint Maria Stefanescu és az apokaliptikus többi lovagjainak élejtait illetően.

Ilyen akciók nem kezdeményezhetők, csak nagy, a nemzet élére döntő pillanatokban. És nem kezdeményezhetők csak jelentékeny, még nem kompromittált emberek által de nem közönséges politikai kalandoroktól, akik nem átalják, hogy politikai tőkét kovácsoljanak maguknak egy nép legszentebb célkitűzéseiből.

A reakció eszközei

Csak hogy a reakciót Romániában csak nagy és bombasztikus frázisokkal lehet fentartani. Ő védi a Hazát, a Tront, az Egyházat, ő védi az egész Társadalmi Rendszert, ő védi Európát. Ki ellen? Mindeki ellen, aki nincs velük. És ki a reakció? Stelian Popescu, Constantin Bacalbasu, Marin Stefanescu és a többi kiérudalt Mindannyi név melynek sikerült bagatelizálni a tömegek és a külföld előtt azt az akció, mely később szükséges és hasznos lehetett volna.

Stelian Popescunak azonban szüksége volt erre. Azért, hogy a közvélemény figyelmét elfordítsa a vagyonellenőrzési törvényről és hogy szolgálatot tegyen a liberális pártnak, melynek a bérence és amelynek szuggeszciójára cselekszik.

Stelian Popescu múltja

Ismertük Stelian Popescu urnak és az Universulnak a háború alatti attitűdjét. Akkori magatartásuk nem tulságosan hazafias eredetű táplálkozott. És semmi kétségünk nincs afelől, hogy majd egy újabb nemzeti válság idején éppen úgy viselkedik, ahogyan már cselekedett.

Erőszakról van szó? Nagyon helyes. De annak elsősorban Mussolini és Adolf Hitler és a többi márkás revizionista ellen kell irányulnia, nem pedig csak Magyarországra ellen, mely ki van szolgáltatva annak, hogy a fasizta és német imperialista törekvések áldozata legyen.

Eddig szól a Patria cikke, mely a mai hangulatban országos feltűnésre tarthat számot.

Állítólagos diákok hatalmas botrányt provokáltak Jasiban

Ingyenes nézők ostroma egy jasi-mozi ellen ablak és ajtóbetöréssel

Bucuresti-Bukarest, november 21. (Az Uj Kelet tud.) A „Dimineata” jelentése szerint egy fiatalemberekből álló csoport, akik diákoknak adták ki magukat, hatalmas botrányt provokáltak Jasiban. Az este 7 órai előadás megkezdése előtt a diákok megjelentek a Sidoli moziban és jegy nélkül akarták megtekinteni az előadást. A jegyszedők ellenszergültek, mire a fiatalemberek betörték az ajtót, felretolták az utóból a jegyszedőket és behatoltak a moziba. Este 11 órakor egy nagyobb csoport diák jelent meg a mozi előtt, betörték

az ablakokat és behatoltak a nézőtérre. A nézők körében hatalmas pánik keletkezett. Valaki elkiáltotta magát: tűz van! Erre a még jobban megijedt nézők menekülni kezdtek. Egy néző az emeleti páholyból leugrott a földszintre és értesítették a történetről. Azonnal egy csendőrkülönítmény érkezett a helyszíni nére. Az előadást éjjel tizenkét órakor az ottmaradt nézők s a terembe behatolt fiatalemberek jelenlétében folytaták.

Ne higgyen senkinek! Győződjön meg személynél
„CRISTAL” fest, tisztít és mos legszebben

Arcápolás céljaira kiváló..

a RICHARD HUDNUT
ARCKRÉM, RIZSPOR ÉS RUZS

Nem okos dolog a szépség rovására kísérletezni. Ezért használják intelligens asszonyok csak a legkiválóbb készítményeket, hogy széppé váljanak, vagy szépségüket megtartsák. A Richard Hudnut arckrém, puder és ruzs hírneve New-Yorkban és Párisban közismert. Most a készítmények Romániában is kaphatók a legjobb szaküzletekben.

RICHARD
HUDNUT
NEW-YORK • PARIS

Ismeretlen tettesek dinamitos merényletet kíséreltek meg Herriot vonatja ellen

A vasuti ór ébersége hártotta el a katasztrófát

Párizs, november 21. A nyugatfranciaországi Angers közelében ismeretlen tettesek Herriot vonatja előtt a sineket felrobbantották. A miniszterelnök Nantesban, Bretagne Franciaországhoz csatlakozásának 400-ik évfordulójának emléktábláavatáson vett részt s ez utja előtt kísérelték meg a dinamitmerényletet a pályán, ahol vonatának át kellett haladnia. A merényletet a vasuti ór ébersége elhárította a különvonat megállításával.

Herriot ötven perces késéssel folytatta útját Nantesba. A pályát még nem állították helyre. Nantesban különböző szállodákban több mint tíz személyt őrizetbe vettek. A hatóságok gyanúja a bretagnei autonómistákra irányul. Nagy erővel kutatnak egy gépkocsi után, amelyet a robbanások idején a színhely közelében láttak. Lebrun elnök szerencsés menekülése alkalmával üdvözlő táviratot intézett Herriothoz.

A vizsgálóbíró megkezdte Nagy Pál kihallgatását

Még mindig nem lehet tudni, hogy mi lesz Nagy Pál sorsa

Cluj-Kolozsvár, november 21. (Az Uj Kelet tud.) A Kolozsváron letartóztatott Nagy Pál ügyészégi vizsgálatában fordulatot jelentett a törvényszéknek az a döntése, hogy a vizsgálóbírói kihallgatástól teszi függővé, kiadja-e Nagy Pált Magyarországnak, vagy sem. Mint legutóbb jelentettük, Pastia vizsgálóbíró megkezdte az ügy kivizsgálását. Az iratok áttanulmányozása után Pastia vizsgálóbíró megkezdte Nagy Pál kihallgatását. Nagy Pál ezuttal is fenntartotta eddigi vallomását, ismertette az emlékezetes estéről már bebizonyított alibijét és védői útján hajlandó volt bizonyítékokat szolgáltatni arról, hogy a börtöndrabbást ki követte el. A vizsgálóbíró Nagy Pál vallomása alapján feliratot intézett az igazságügy

minisztériumba, hogy bizonyos információkat kérjen a kiadatási kérdést illetően. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a vizsgálóbíró a kiadatás álláspontjára helyezkedik, mert minden jel arra mutat, hogy már a budapesti rendőrség is egészen más irányba tereli a nyomozást és Nagy Pál körözövelésének kvalifikálását csak azért tartja még mindig fenn, mert a sorozatos budapesti valutaüzérkedési leleplezések után most Nagy Pált is, mint valutasibert akarja letartóztatni. Ha sikerül megtalálni a módját annak, hogy Nagy Pál Kolozsváron bizonyítani tudja a börtöndrabbás büntetésében való ártatlanságát, úgy még érdekes fordulatot vehet a valutaüzérkedési bűnyű kolozsvári vizsgálata.

Dr. Perl Otto tudományos kísérletei alapján készült **Perlott** fogpaszta, fogpor, szájvíz és drageé máris mindenkit meghódított

KÖZGAZDASÁG

Áresés és lanyhulás a belföldi gabonapiacon

Oroszország felől ismét dumping hírek nyugtalanítanak

Kolozsvár, november 21. A buza piac elmúlt hete csak a Bánságban hozott nem várt meglepetést. A Bánságban általában lanyhulás volt észlelhető. Aradon viszont feltűnő és volt a buzaárakban. Az elmúlt pénteken még 600 lejcsinívón mozgott a buza, ez a nivó tartotta magát egész héten, mire szombatira, huszonnégy órán belül példátlan ársuhanás következett. Szombaton és hétfőn 550—560 lejért vásárolták buzát.

Az ársuhanás okát részben az üzletelenséggel magyarázzák, részben a korábbi különböző ellentétes rendeleteivel, melyek bizonytalanságban tartották a piacot és megakadályozták, hogy az árak fejlődjenek ki. Állítólag a buza magas behozatali vámját leszállította a kormány ami nagyban hozzájárulna ahhoz hogy a veszedelmesen magas buzaárak világpiaci nivót érjenek el. A világgia-
cot ismét az a hír nyugtalanítja, hogy a szovjet új dumpingot készít elő. A nagy export kikötőkből 500—1000 lejes ársuhanást jelentenek.

A belföldi gabonapiac különben a következőképpen mutatja.

Bukarest: Rozs 1932. évi termés 48 ezer lej franco Slatina állomás, ókukorica 20 ezer lej franco Bukarest, napraforgómag 1932 évi termés 29.500 lej franco vagon Smardioasa.

Braila: A piac barátságosabb képet mutat különösen kukoricában, a többi gabonaneműekben a helyzet változatlan. Kukoricában jelentősebb exportra számítanak. Árak: Buza 76 kg.-os 63 ezer lej, 75 kg.-os 62 ezer lej, 72 kg.-os 58 ezer 500 lej, árpa 20.500—21 ezer lej, kukorica 16.400—19.500 lej, zab 21 ezer lej, rozs 42 ezer lej, bab 21—32 ezer lej kézzel válogatott gömbölyű bab 63 ezer lej per vagon.

Galac: A piac lanyha, az üzletkötések száma a tőzsdén minimális. Árak: Buza 73—74 kg.-os 56 ezer lej, árpa 14.350, zab 19.500 lej, rozs 40 ezer lej, ukukorica 16 ezer lej, ókukorica 17.500 lej, bab 22—31 ezer lej per vagon.

Konstanca: Kisebb élénkesség mutatkozik kukoricában, külföldi érdeklődéssel. Árpa: 20.750—21.500, kukorica 16—18.250, bab 23.250—23.625, lenmag 52—52.500 lej per vagon.

Temesvár: A kormány lisztrendeletének kiadása után a buzaárakban jelentős lanyhulás állott be. Az új buza 50—52 ezer lejre, az óbuza ára (79 kg.-os) 58 ezer lejre esett. Egyéb termékek árai: kukorica 12 ezer lej, zab 22 ezer lej, árpa 22 ezer lej, burgonya 16—17 ezer lej, lucerna 28 ezer lej, napraforgómag 30 ezer lej vagononként.

SZÍNHÁZ FILM MŰVÉSZET

A Harem törvénye Don José Moyicával. Pénteken kezd futni a Szinkör Mozgóban Don José Moyica új nagy filmje, a Harem törvénye. Don José Moyicát máris úgy emlegetik Amerikában, mint a második Valentinót. Ezzel a filmjével futott be végleg. A film Párizsban, Valenciában és legnagyobb részt egy arab herceg háremében játszódik. Az európai egyetemeken nevelt arab herceg párizsi nőt visz magával háremébe, ahol az európai nő jelenléte tragikus bonyodalmakat okoz. A film tele van zenével és énekkel. Don José Moyica csodálatos tenor hangja végigkíséri a film hallatlanul izgalmas jeleneteit, dus pompájú miljöjét. A Szinkör Mozgó új hangosleadó berendezése tökéletes tisztasággal adja vissza Carmen Larrabeiti szopránját és Moyica páratlan csengésű hangját.

U. Éghy Gyssa táncművész nő estélye iránt, mely november 24-én lesz a főiskolai tanulók menzája javára, Kolozsvár közönsége körében rendkívüli érdeklődés mutatkozik. Ez önkéntelen jelenség, mert Ungár Imréné Éghy Gyssa külföldi szereplései után hamarosan a legelső sorába jutott Erdélyben szét-szóródott tanítványai mindenütt propagálják a nagy kulturájú, kiváló művészeti szép fiatal asszony jelettőségét. A katolikus gimnázium terme bizonyára kicsi lesz az érdeklődők befogadására. Éghy Gyssa budapesti és bécsi műsorát egy Aradon páratlan sikert aratott számmal bővít ki Kolozsvárt: táncolni fog Ady Endre Sirni, sirni, irni költői muzsikájára, melyet a fekete függöny mögött egy kiváló szavalat szolgált meg. Ezt a számot Éghy Gyssának számtalanszor meg kellett ismételnie.

AZ OPERA MŰSORA

Szerda, november 23: Lammermoori Lucia; Scheherazade.
Péntek, november 25: A trubadur.
Vasárnap, november 27 (délután): Tannhauser.

SELECT-MOZGO MŰSORA

Kedd 3, 5, 7 és 9 órákor:
Szerda 3, 5, 7 és 9 órákor:
„Az Ismeretlen énekes”. Főszerepben a Párizsi nagy Opera híres énekes, Luciano Muratore.
Műsoron kívül hangos heti híradó.

CORSO-MOZGO MŰSORA

Kedden és szerdán: A szerelmes automatá. Stolz operett. Főszereplői: Szőke Szakáll, Max Hansen, Lien Deyers. Mélyen leszállított helyárak! 10, 20, 30 lej.

ROYAL-MOZGO MŰSORA

(Parkamara új palotájában)
Utoljára: Expressz-házasság. Német vígoperett. Dolly Haas, Fritz Grünbaum, E. Verebes, H. Rühmann.

IRANIA-MOZGO MŰSORA

Kedd 3, 5, 7 és 9 órákor:
Szerda 3, 5, 7 és 9 órákor:
„Szegény leányt nem lehet elvenni.” Főszerepben: Renatta Müller és Hermann Thimig. Wilhelm Thiele nagy szerű operettje.

Műsoron kívül legújabb hangos heti híradó.

SZINKÖR-MOZGO MŰSORA

Kedden, szerdán csütörtökön:
Az Ellott második. Frederic Marchal a főszerepben. Idegfejesítően izgalmas hangos fantasztikus dráma.

Péntektől kezdve: A Harem törvénye. Keleti miljöben. Párizsban és Valenciában játszódó keleti történet. A fő szerepben: Don José Moyica.

APRÓHIRDETÉSEK
Egyszeri közlésnél egy szó 3 lej, vasárnap betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Álláskeresőknek 30 szavazat kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jellegű levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Felhívom az igen tisztelt fogyasztóközönség figyelmét, hogy az árak minden cikkekben emelkednek!

Saját érdekében teszi, hogyha...
szükségletéről idejében gondoskodik, amíg módomban van olcsó árban szállítani.
Kérjen árajánlatot:
Friedmann Samuel cégi
Oradea, Cuza Voda 6.

Olcso szappan! I-a minőségű házi szappan 1 kg. 18 lej, elsőrendű takarékszappan 1 kg. 20 lej szárazon kimérve. Kapható: Segesváry és Társai festéküzletben Cal. Victoriei 10. és fiókja: „Fix” festéküzlet P. Mihai Viteazul 40. (Vlad cég mellett.)

Mädchen aus besserer jüdischen Familie, intelligent, gebildet, der Romänischen, ungarischen, deutschen Sprache in wort und Schrift vollkommen mächtig, gewesene Beamtin sucht Stelle als Erzieherin bei 1—2 Kinder. Näheres in der Administration der Uj Kelet.

Féger, molyrágást, égetést és szakadást művésziessé eltüntettek. Hirsch férfiszabó Kossuth Lajos u. 15.

Menekül az idegen tőke Svájcából

Eddig százmillió frankot vettek ki a megriadt külföldi betétesek a svájci bankokból

Zürich, november 21. A genfi és a lausannei események katasztrófális helyzetet teremtettek a svájci pénzpiacra. A szövetséges államoknak amugy is nehézségei voltak, a költségvetési deficit nehéz helyzetet teremtett, ez azonban önmagában nem lett volna baj, miután a jegybank aranykészletei száz percentnél magasabb fedezetet biztosítanak a franknak. Most azonban a zavargások következtében olyasmi történik, amire egy emberöltőn belül nem számított a svájci pénzpiac.

Megkezdődött a svájci betétek kivándorlása.

Annak a kevésbé szimpatikus tőkének, melynek bizalmatlansága, folytonos menekülése annyi keserves helyzetet teremtett anyaországainak, most miután eddigi félelmében még abba is belement hogy ne a svájci bank fizessen kamatot tőkéje után, hanem a tőke adozzon kezelés címén a banknak, riadt meneküléssel eddigi menedékét igyekszik felélni.

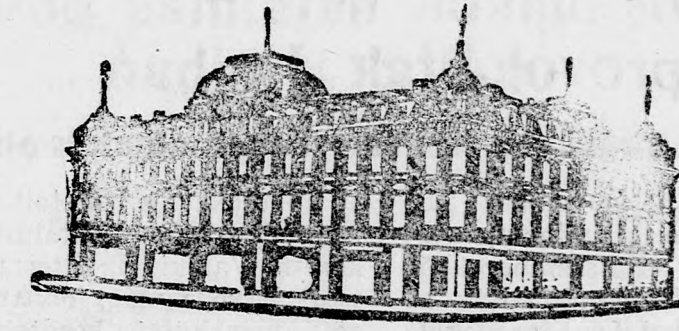
A genfi zavargások óta 100 millió svájci frank hagyta el az országot. Hogy most már hova menekül ez a tő-

ke, csakugyan problematikus. Ma már az eddig még legbiztosabbnak látszó Franciaország is 12 milliós költségvetési deficittel riasztja el magát a betéteseket. Kérdés az is, hogy ezt a vándorló magatehetetlen tőkét egyáltalán szívesen látja bármelyik állam.

A svájci jegybank aggódva látja a pénz menekülését s mindent elkövet ennek megakadályozására. Tanácskozást tartott a vezető svájci bankokkal, de ezek megállapították, hogy csak a szövetségi kormány tud végetvetni a bizalmatlanságnak, ha erőlesen és gyorsan elfojt minden olyan eseményt és agitációt, amely a külföld bizalmatlanságának táplálására alkalmas. A bankok csak egy intézkedést tehetnek: tartózkodnak külföldi hitelek nyújtásától, hogy legalább ezen a címen ne menjen ki pénz az országból. Tavaly nyár óta 1400 millió svájci frankot helyeztek külföldi kölcsönökbe, ez az üzlet megszűnik, mert a jegybank már kiadta rendeletét, amellyel megtiltotta a bankoknak, hogy külföldi kölcsönöket folyósítsanak.

Szindikátusba tömörülnek a puhafafas exportőrök. Bukarestből jelentik: A puhafaszindikátus tárgyalásai már több ellentétes álláspontot tisztáztak. Az a terv, hogy a különböző irányba tendáló export számára három különböző szindikátus létesüljön, elejtették. Elhatározták, hogy egyetlen egy szindikátust alapítsanak, melynek központja Bukarestben lesz. A kistermelők részére 200 vagonos kvótát biztosítanak. Az előkészítő bizottság most a tervezeten és a működési programon dolgozik.

Árlejtések. Az aradi városi interiár bizottság elhatározta, hogy árlejtést hirdet a városi órák javítására. — Ugyanakkor engedélyt adott Tripa Mihály vízüzemigazgatónak is, hogy a víz művek modern átépítéséhez szükséges 300 ezer lej értékű vasztraverek beszerzésére ugyancsak árlejtést hirdessen. — A szeszmonopól vezérigazgatósága december 5-én árlejtést irt ki a monopóli kerületi raktáraiban található teljes szeszmenyiség tűzbiztosítására. Az árlejtést Bukarestben a szeszmonopól vezérigazgatóságának helyiségeiben tart-

Ez a szálloda fogja Önt
BUCAREST ben
vendégszeretően fogadni
GRAND-HOTEL
Legteljesebb kényelem
Legolcsóbb árak
Legjobb kiszolgálás
Központi fekvés

TELEFON Az Uj Kelet
3-66.
Ma...
EXPR...
német víg...
Grünbaum,
Rühmannal.
HOLNAP: ...
Albe...
Western El...

Nincs...
Hiába: még...
Alig pár é...
tudomány m...
tudott hathat...
most pedig m...
találta a kellő...
Legalább...
híradások sze...
szor: Kronfe...
agykivonatot...
tekintő beada...
szegénységben...
százeléket ves...
guleből.

— Mi lesz...
szén egyszer...
fel a költői k...
előtt a magy...
zsef.
— Mi lesz a v...
szer okosság...
a kérdést én...
rény, de onná...
és méltatlan u...

Bármily ny...
azért tulságo...
kodni miatta...
vulás, amelye...
maga agykivo...
nél elér, nem...
hogy általa...
veszélyeztetve...
tuális javulá...
gei még továt...
nak Hitler pá...
kompromittált...
dolátát és int...
tragikus érvé...
tottak napjain...

A butaság...
elragadban g...
percentes cső...
fenyegeti elt...
tradíciókat, a...
fiacimokat és...
mekönnnyítő...
emberiség éve...
éppen a but...
köveiből.

Es nem kel...
az okos ember...
ezideig ember...
Még sok apá...
ni tengereken...
Kronfeld prof...
általánossá és...
megokosságot...
okosokra ne...
szegény, elár...

Különbö...
ben, mely a...
céljaival és t...
butaság hív...
A természet...
ság pártfogó...
hogy a kivéte...
elutót annál...
lyozhassa ki...
örök fejlődés...
benállása és...
zése kölcsönz...
A butaság...
Kronfeld prof...
gyökeresen me...
dul meg, hogy...
sak lesznek-e...
felsismerjék az...
akik az ő javu...
váltásukért áll...
felsőbbrendű...
Maga a bu...

HIREK

Royal-Mozed
Az Iparkamara új palotájában

TELEFON 5-66. TELEFON 5-66.

Ma, kedden utoljára
Expressz-házasság
német vigoperett. Dolly Haas, Fritz Grünbaum, Ernest Verebes és Heinz Rühmannal. Micky Maus-Trubadour és Fox hiradó.

HOLNAP: „A diadalmas férfi”. Hans Albers és Nagy Kató.
Western Electric csodabeszélőgép.

Nincs többé buta fej?

Hiába: mégis halad a világ. Alig pár évvel ezelőtt az orvosi tudomány még csak a kopasz fej ellen tudott hathatós gyógymódot ajánlani, most pedig már a buta fej ellen is megtalálta a kellő orvosságot.

Legalább is, Németországból jövő híradások szerint: egy német professzor: Kronfeld egyetemi tanár olyan agykivonatot készített, melynek körültekintő beadogatása után — a szellemi szegénységben szenvedő páciensek husz százalékát veszítenek eredendő butaságukból.

— Mi lesz a világból, ha a buta köszén egyszer öntudatra jut? — tette fel a költői kérdést pár évvel ezelőtt a magyar-zsidó poéta: Kiss József.

Mi lesz a világból, ha a butaság egyszer okosságá válik — teszem fel a kérdést én, a hajdani poéta igen szerény, de annál aggodalmasabb lelkiületű és méltatlan utódja.

Bármily nyugtalanító ez a kérdés, azért tulságosan nem kell nyugtalanodni miatta. Az a husz percents javulás, amelyet Kronfeld professzor a maga agykivonatóval egyes pácienseknél elért, nem olyan jelentős méretű, hogy általa a butaság egészének veszélyeztetve volna. Ettől a percen-tuális javulástól a buta emberek tömegei még továbbra is tagjai maradhatnak Hitler pártjának, még továbbra is kompromittálhatják a demokrácia gondolatát és intézményeit, melyek olyan tragikus érvényesülési lehetőséget nyújtottak napjainkban a tömegbutaságnak.

A butaság mélysége ugyanis olyan elragadóan gázsi, hogy árjának husz percents csökkenése egyáltalában nem fenyegeti eltűnéssel azokat a konok tradíciókat, olcsó illuziókat, izlésbeli ficamokat és az emésztést fölöttébb megkönnyítő hiedelmeket, amelyeket az emberiség évezredek alatt épített fel. éppen a butaság szilárd és ellenálló köveiből.

És nem kell tulságosan megijedniök az okos embereknek sem, akik mind-ezideig embertársaik butaságából éltek. Még sok apály és dagály fog váltakozni tengereken és óceánokon, addig, míg Kronfeld professzor agykivonata olyan általánossá és hatékonyá teszi a tömegokosságot, hogy a ma még kivételes okosokra nem lesz többé szüksége a szegény, elárvult emberiségnek.

Különb is bizni kell a természetben, mely a maga kifürkészhetetlen céljaival és törvényeivel mindeztideig a butaság hű szövetségeseinek bizonyult.

A természet általában az egyhangúság pártfogójának látszik, talán azért, hogy a kivételességet, a megszokottól elütőt annál frenetikusabban hangsúlyozhassa ki. Sőt örök változásainak és örök fejlődésének is az ellentétek szembenállása és egymással való megütözése kölcsönzi a hajtóerőt.

A butaság problémáját tehát aligha Kronfeld professzor agykivonata fogja gyökeresen megoldani. Minden azon fordul meg, hogy vajjon a buták elég okosak lesznek-e a jövőben ahhoz, hogy felismerjék az okosok közül azokat, akik az ő javukat akarják és az ő megváltásukért állítják sorompóba szellemi felsőbbrendűségeket.

Maga a butaság azonban, mint tö-

SZELEKTIVITASBAN,
HANGVISSZAADÁSBAN,
AMERIKA LEGSIKERÜLTEBB GYÁRTMÁNYA, A

COLUMBIA RÁDIO

VEZET!!!

megjelenség, mint természetes ellentéte a szellemi plussznak, legfeljebb intenzitásában veszi, de a minőség tekintetében Kronfeld professzor husz százaléka sem menti meg.

Legalább is a közeljövőben nem.

(s. l.)

— A király a bukaresti országos bélyegkiállításán, Bukarestből jelentik: Bukarestben tegnap országos bélyegkiállítás nyílt meg. A kiállítás ünnepélyes megnyitóján résztvett a király, aki Gusti, Crisan, Ghelmegeanu miniszterek és Tilea Viorel volt alminiszter kíséretében jelent meg.

— Ioanescu munkügyi miniszter Kolozsváron. Vasárnap délelőtt Kolozsvárra érkezett D. R. Ioanescu munkügyi miniszter, akinek a Zsidó kórháznál tett látogatásáról lapuk más helyén számolunk be. A minisztert dr. Dan prefektus, Deleu polgármester és dr. Hodor Victor közigazgatási vezérfelügyelő üdvözölték az állomáson. Ioanescu résztvett a kisiparosok kongresszusán, meghallgatta az erdélyi kisiparosok panaszait és válaszbeszédében azoknak teljes orvoslását ígérte meg. Délben résztvett a miniszter a Gambriusban tiszteletére rendezett banketten, majd délután tisztelegő látogatást tett Vaída Sándornál és az ő kíséretében látogatta meg az orthopéd-intézetet, valamint a Cosmutza-szematóriumot. Itt dr. Cosmutza alezredes és dr. Móritz Jenő fogadták a minisztert, aki a legnagyobb meglepedésének adott kifejezést a látottak felett. Este a nemzeti parasztpárt klubjában tartott előadást Ioanescu, majd Nagyváradra utazott.

— Orvosi hír. Dr. Farkas Imre belgyógyász külföldi tanulmányutjáról hazatérkezve rendelkezéseit újból megkezdte.

— Kolostorba vonult egy százmillió dolláros leány. Newyorkból jelentik: Miss Brigley, Amerika egyik leggazdagabb leánya, mert nagypapjától, akit Amerika „ragógumi” királyának díszes titulusával ruháztak fel, százmillió dollárt örökölt. A százmillió dolláros leánynak, aki igen szép, karcsú, barna, magas sportlady, sok kérése is volt, azonban ugylátszik nem tudott a sok férfi között választani és megcsömörlött attól az élettől, melyet százmillió dolláros vagyon adhat, elhatározta, hogy kolostorba vonul. Már megkezdte noviciátusát az egyik kolostorban és felszentelése rövid idő múlva megtörténik.

— Kincseket kap Magyarország. Budapestről jelentik: Bécsben nagy az elkésredés, mert Ausztria Magyarországgal egy olyan megállapodást akar létesíteni, hogy az osztrák múzeumok kincseiből bizonyos részt átad Magyarországnak, hogy vége legyen annak a peresedésnek, amely a Magyarországról évszázadok óta elhurcolt kincsek miatt a hágai nemzetközi bíróság előtt folyik. Az osztrák kormány hajlandó néhány Tizian képet, több Menling képet, Carenno műveit és a Corvinákat, valamint sok értékes régi fegyvert Magyarországnak átadni.

— Az Internationale Waren-Clearing Gesellschaft m. b. H., Bremen, megbizta romániai vezérképviselőt, a Casa Germano Romana S. A. R. céget, Bucuresti, C. A. Rosetti 12; telefon 3-25-61, a Németország és Románia közti árucseres üzletek lebonyolításával, ahol a szükséges felvilágosításokkal szolgálnak.

— Gyomor-, bél- és anyagcserebetegségeknek a természetes „Ferenc József” keserűvíz az emésztőszervek működését hathatósan előmozdítja s így megkönnyíti, hogy a tápláló anyagok a vérbe kerüljenek. Orvosi szakvélemények hangsúlyozzák, hogy a Ferenc József víz különösen ülé életmódnál igen hasznos gyomor- és bélszabályozó szer. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— Műsoros táncestélyt rendez a Haggibbor futballszakosztálya. A Haggibbor futballszakosztálya december harmadikán, szombaton este az Építőmunkások otthonában rendezte meg első táncestélyét, melyre együttesen készül a futballszakosztály és a hazennaszakosztály száz embernél többet számláló tagjai. A műsoron a legváltozatosabb és művészi számok szerepelnek és ezek között a népi jellegű jiddis művészetnek is meg lesz a maga helye. Az estélyen fellépők közül elsősorban Wieder Olgát, a népszerű táncművésznőt említjük meg, akinek fellépte szencziója lesz az estélynek. A válogatott és szórakoztató műsoron Löwy Leopold tenorista, mellette Kolozsvár művészi életének még néhány kiválósága szerepel. A műsor után tánc és különböző versenyek fogják szórakoztatni a közönséget, melynek az estélyen való megjelenését elősegítik azok az olcsó beléptidijak, amelyeket a rendezőség a nehéz viszonyokra való tekintettel megállapított. Külön meghívókat a műsoros estélyre nem bocsátanak ki.

— Mi lesz a Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank betéteseivel?, Megszűnt a Bukaresti Lapok? Hogyan szanálták Gombos és Kállay minisztereket? Feldmann Julia szatmári leány halálugrása Kolozsvárt, a Minerva biztosító zavaros ügyei, és sok más szenzációs cikket hoz az Erdélyi Futár friss száma. Az Erdélyi Futár ára 15 lej és minden városban kapható. Kiadóhivatala: Cluj, Berde ucca 2.

— Egy elmebeteg rendőrtiszt letartóztatva — a miniszterelnökét. Kösslinből jelentik: Jendreski elmebeteg volt rendőrtisztviselő tegnap este megkísérelte, hogy letartóztassa Gronau pomerániai miniszterelnököt. Bejelentette magát a kormányelnök magánlakásában és kijelentette, hogy ő az alelnök és behatolt Gronau szobájába. Itt azután a kormányelnök előtt, aki éppen kávézott, a következő kijelentést tette: — Azt a megbízást kaptam, hogy önt letartóztassam. Az elmebeteg rendőrtisztviselő az állította, hogy Gronau szeszcsempészést követett el. Amikor Jendreski észrevette, hogy a kormányelnök értesíti az esetről egyik alkalmazottját, menekülni akart és felakart mászni a háztetőre. Az elmebeteg embert a padlásra letartóztatták.

— Egy szenzációs kutyaregény. Márai Sándor: Csutora c. regényének hőse egy okos, félelmes és rejtélyes kutya. Szimbóluma minden lázadónak és törhetetlen egyéniségnek. Fűzve 117 lej, diszkóban 165 lej Lepagenál Kolozsvár. Postán utánvétellel franco. Kérje az új könyvek jegyzékét.

Kabát szép Kabát jó!
Kabát olcsó!

Hol? Hol?

A Pompadour ban

Cluj-Kolozsvár, Cal. Regele Ferdinand 21.

— Amerikai és angol pénzcsoportok az Európa és Amerika közötti hajóút megrövidítésének tervével foglalkoznak. Londonból jelentik: Amerikai és angol pénzcsoportok nagyszabású terv megvalósításával foglalkoznak, amellyel azt akarják elérni hogy az Európa—Amerika közötti hajóút megrövidíthető legyen. Hatalmas kikötőt terveznek a nyugatiországi Galwayben, amely az amerikai kontinenshez a legközelebb van. Az utasok az európai fővárosokból repülőgépeken utaznak Galloway létesítendő repülőterére s a kikötőből hajón utaznának az újfundlandi Halifaxba, majd onnan négy óra alatt Newyorkban lehetnének szintén repülőgépeken. A pénzcsoportok a körülmül két és félmillió font költséget nemzetközi aláírás útján kívánják összehozni. Remélik hogy a tervet az angol, ir és a kanadai kormányok is támogatni fogják. Holland és német pénzcsoportok jelezték, hogy érdeklődnek a terv iránt.

— A legnagyobb német autógyár tizenöt és félmillió márka veszteséggel zárta üzletét. Berlinből jelentik: A Daimler-Benz, a legnagyobb német autógyár 15 és félmillió márka veszteséggel zárta üzletét. A leírások több mint tizmilliót igényeltek s a veszteségből 8.4 millió márkát új számlára vittek át. A veszteség többi részét a tartalékok igénybevételeével és a részvénytöke egy részének bevonásával fogják fedezni.

— A nagybankok tiltakozó küldöttsége járt a francia pénzügyminiszternél. Párizsból jelentik: A nagybankok küldöttsége felkereste Germair Martin pénzügyminisztert s bejelentette tiltakozását azon tervbe vett rendelet ellen, amely kötelezné a pénzintézeteket, hogy bankszámlák nyitására és az értékpapírelétekben beállott változásokról, valamint a szelvénybevételek névjegyzékéről havonta tegyenek jelentést a pénzügyi hatóságoknak. Az intézetek vezetői a banktitkok ilyen megsértését semmi körülmények között sem akarják vállalni.

— Az osztrák kormány a vasutnak adja a szénimportot kizárólagossági jogát. Bécsből jelentik: Az osztrák szövetségi vasutak hatalmas deficitjének eliminnálása céljából tervbe vették, hogy a szövetségi vasutaknak adják a külföldi szénimportot kizárólagossági joggal, hogy ezzel a jövővedelemtöbblettel pótolják a vasuti ráfizetést. Beavatottak szerint a terv már megérett a megvalósításra.

Schimmy paszta

Francia terpentines 30 százalékkal olcsóbb minden márkánál.

Schimmy-pasztagyár Szatmár

Szeptember elsején megnyílt Bukarestben a

Parcul Oteteleaneanu

étterem és bár-kávéház

Strada Matei Millo 12. sz. alatt. A Nemzeti Színház mellett.

Böhm Bandi vezeté se alatt.

Román, erdélyi és bécsi kongha

A helyiség és a kert éjjel-nappal a közönség rendelkezésére áll.

Minden este 9 órától tánc

a Bukarestben először szereplő

HAWAYAN-JAZZ

közreműködésével

Schrammel koncert!

Azuga sör!

Mélyen leszállított árak!

UJ KELET *Legújabb hírek*

Mihalache szülővárosában bontott zászlót Iunian radikális parasztpártja

Pártközi megegyezést készít elő Károly király a legfontosabb problémák megoldására

Iunian és Mihalache érdekes vitája. Elkészült az új választójogi reform

A bukott bank ügyésze a bankellenes fronton

Bucuresti-Bukarest, november 21. (Az Uj Kelet tud.) A „Curentul” közlése szerint a belpolitikai élet a parlament megnyitásával rendkívül felélénkült. Ez nemcsak a parlamenti viták élissége és vehemenciája miatt következik be, de elsősorban azért, mert a tárgyalások központjában álló fontos kérdések egységes megoldása érdekében legfelsőbb körökben az összes politikai pártok egyetértését tartják szükségesnek. Ennek az elgondolásnak jegyében indultak meg ma a királyi kihallgatások. A politikusok sorra járulnak a királyhoz kihallgatásra. Első Bratianu George volt, aki után a régi liberálisok, Lupu, Argetoianu és a többi politikai pártok vezetői következnek. Ugy látszik, hogy a király megegyezést akar létrehozni a kormány és az ellenzék között a következő három kérdésben:

1. A közszolgálati ágak átszervezése.
2. A költségvetés.
3. A genfi probléma, illetőleg Románia pénzügyeinek népszövetségi közreműködésével való rendezése.

Junian zászlót bontott Campulungban

A belpolitikai élet szenzációját Iunian radikális parasztpártjának zászlóbontása képezi. Iunian a muscelmegeyi Campulungban tartotta első népgyűlését, annak ellenére, hogy ez a város tudvaleg Mihalache belügyminiszter szülőháza, ahol a nemzeti parasztpárti vezér nagy népszerűségnek örvend. Iunian a népgyűlésen elmondott beszédében hangsúlyozta, hogy nem egy ember ellen küzd, hanem egy párt ellen. Mihalache azt mondja, hogy barátságuk változatlan, ő tehát eljött az ő fészke és nyíltan megmondja, hogy azért vált ki a nemzeti parasztpártból, mert elárulták a régi programot. Csatlakozásra hívja fel azokat, akikkel együtt 1918-ban megalakították a parasztpártot. Hirdeti a restabilizációt és a külföldi szelvények fizetésének felfüggesztését. A konverzióit illetően hangsúlyozza, hogy az ingadozások ideje lejárt és itt van az ideje annak, hogy véglegesen rendezzék ezt a kérdést.

Mihalache válasza

Junian beszédének és campulungi gyűlésének híre a fővárosban politikai körökben nagy szenzációt keltett és mint a gyűlés pikantériáját tekintik azt, hogy Junian éppen Campulungban tartotta meg első nagyszabású beszédét. Mihalache belügyminiszter azonnal reflektált is Junian beszédének rávonatközö részére abban a levélben, amelyet a hétfői napon juttatott el a lapokhoz. A belügyminiszter Junian azzal az állításával foglalkozik, hogy ő levelet intézett campulungi barátaihoz, melyben hangsúlyozta, miszerint közte és Junian közötti barátság változatlanul fennáll. Miután Junian szavai ugy is értelmezhetők, mintha titkos megegyezés állana fenn közöttük, leközi azt

Ugyvédi határidő napló 1933
Lepage-ny. Kvár

NYOMBAN rendelve 300 lej, később 400 lej utánvétellel, vagy előfizetve franko.

a levelet, amit november 16-án campulungi barátaihoz intézett. E levélben a miniszter kereken megcáfolja azt a híresztelést, mintha ő Junianal titkos megegyezést létesített volna és kéri pártját, hogy ennek az átlátszó manővernek senkise adjon hitelt.

A volt bankügyész

A Lupta éles támadást intéz Junian ellen, aki nemrég még a Marmorosch Bank ügyésze volt, most hadat üzent a bankoknak. Junian azért, hogy pártelnök lehessen, mindent feláldoz, elsősorban a multját. Vajjon, ha olyan bank ügyésze lenne, amely nem ment tönkre, akkor is hadakozna a bankok ellen?

Ami a pénzügyi problémának megoldását illeti, a kormány elhatározta, hogy újabb érintkezésbe lép a Népszövetség pénzügyi bizottságával. Románia tuomására fogja hozni a pénzügyi bizottságnak,

miszerint hajlandó folytatni a tárgyalásokat a Madgearu és Lugojanu által szeptemberben megkezdett alapokon. Valószínű azonban, hogy a tárgyalások folytatására csak januárban fog sor kerülni.

Bucuresti-Bukarest, november 21. A választójogi reform tervezetét, mint ismeretes, Mirto közlekedésügyi miniszter készíti el, aki még az elmúlt parlamenti ülészakban ellenzéki sorban akart választójogi törvényjavaslatot a parlament elé terjeszteni. Mirto Maniu miniszterelnökkel való előzetes megbeszélései alapján fogott hozzá a választójogi törvény új reformjának elkészítéséhez. Mirto befejezte már a választójogi törvényjavaslat megszerkesztését és a tervezet még a hét folyamán Maniu Gyula elé kerül. Nincs kizárva, hogy a kormány még karácsony előtt megszavaztassa ezt a javaslatot.

Szovjetmongóliában bolsevistaellenes forradalom tört ki?

A szovjet kormány tagjait állítólag letartóztatták és nemzeti kormányt alakítottak

Berlin, november 21. Ellenőrizhetetlen forrásból eredő híradás szerint Mongóliában abban a részében, mely szovjeturalom alatt áll, bolsevistaellenes nemzeti jellegű forradalom tört ki. Az ellenforradalmárok állítólag az ottani szovjetkormány tagjait letartóztatták.

Az orosz szovjetek képviselői állítólag Szibériába menekültek. Ez az utóbbi hír ellentmondásban van azzal a jelentéssel, mely szerint a szovjetkormány tagjait letartóztatták.

Epen ezért a hírt fenntartással regisztráljuk, épúgy, mint azt az utóbbi jelentést, mely szerint a távolkeleti orosz csapatokat készenlébe helyezték és hamarosan utba indítják a mongolországi ellenforradalmárok ellen.

Miért tart a Kisantant katonai értekezletet Belgrádban?

Bucuresti-Bukarest, november 21. Az olasz sajtóban néhány nappal ezelőtt fel-tűnést keltő cikkek jelentek meg a kisantant belgrádi katonai értekezletéről. A lapok szerint a sebtében összehívott értekezletre Gömbös római látogatása és Mussolini revizionista kijelentései adtak okot.

Az olasz sajtónak e verziójával szemben a Lupta megjegyzi, hogy a kisantant

államai szövetségi szerződésüknek megfelelően minden évben tartanak katonai megbeszélést. A belgrádi értekezlet már sokkal régebben el volt határozva, mint az olasz és magyar sajtó hiszi és a külföldi sajtó kommentárjai csak azt célozzák, hogy a kisantant békés szándékait befektettség a külföldi közvélemény előtt. Ez azonban nem fog sikerülni.

Megkezdődött a tisztogatás a pénzügyminisztériumban

Az egyik osztály összes vezetőit kicserélte Madgearu. Állítólag példátlan visszaéscsk történtek a minisztériumban

Bucuresti-Bukarest, november 21. (Az Uj Kelet tud.) A pénzügyminisztérium eddigi vezetésében Madgearu pénzügyminiszter utasítására nagy személyi változások történtek. A mai nappal a minisztérium egyik igen fontos osztályának összes vezetőit kicserélték. A különböző alapok irányítási osztályáról van szó (Directia miscarii fondurilor) amelynek eddigi igazgatóját, P. Adriant a pénzügyminisztériumi tisztviselők hitelintézetéhez helyezték át. Coltofeanu aligazgatót a kiutalási osztályhoz tették át. Helyükbe Brăneanu pénz

ügyi tanácsos és Vasile Stoica pénzügyminisztériumi irodafőnök kerültek. Ezenkívül Dimitriu pénzügyi főellenőrt Bukarestből Aradra helyezték át.

A Calendarul szerint ezek a személyi áthelyezések a tisztogatás megkezdését jelentik a pénzügyminisztérium személyzetében. Madgearu pénzügyminiszter sulyos, példátlan merzséggel elkövetett visszaéléseknek jött nyomára. A lap követeli, hogy ezeket sürgősen hozza a közvélemény tudomására, a szankciók pedig ne csak a tisztviselők irodájának kicserélésében merüljenek ki.

Szinkör Mozgó

Az ellopott második

Frederic March új fantasztikus drámája

Bolivia újabb korszakot kezd

London, november 21. Bolivia kormánya behívta az 1923—1929. évfolyamok összes tartalékait is, hogy a Paraguay elleni harcokban a hadvezetőség felhasználhassa őket.

Kényszeresélyi eljárás indult a világhírű Borsalino-cég ellen

Róma, november 21. A Borsalino világszerte ismert kalapgyári cég ellen kényszeresélyi eljárás indult. A vállalat 1928-ban fizetett utójára osztalékot. A rákövetkező években már nagy veszteségekkel zárta mérlegeit. Kötelezettségei az elmúlt év végén már meghaladták az 14 millió lírás alaptőkét. Borsalino a minimális 40 százalékos kvótát ajánlotta fel hitelezőinek.

Holdingtársaságban foglalják össze a Kreditanstalt külföldi követeléseit

Bécs, november 21. A Kreditanstalt külföldi követeléseit holdingtársaságban fogják összefoglalni. Ez a társaság elsőbbségi kötelezvényeket fog kiállítani, amelyeket a pénzügyi külföldi hitelezőknek át kell venniük. A társaság részvénységét megmarad a Kreditanstalt-nál. Részeseletet fognak nyújtani elsőbbségi részvények alakjában a külföldi hitelezőknek a Kreditanstalt részvénységéből is, a többség azonban az államé lesz. A külföldi hitelezők még fennálló követeléseit az állam annuitásokkal fogja törleszteni és kamatoztatni.

Huszonegy svéd író tiltakozó ratot adott ki az Irodalmi Nobel-díj Galsworthy-nak való odaajuttatása ellen

London, november 21. Huszonegy svéd író tiltakozó nyilatkozatot adott ki Galsworthy Nobel-díjjal kapcsolatban. Támadják a svéd Tudományos Akadémiát, amiért nem Gorkijnak ítéltek oda a díjat. Az írók táviratban közölték Gorkijjal, hogy az akadémiai döntés ellenére őt tekintik erkölcsileg díjnyertesnek.

— Cionista diest lesz szerdán este 9 órakor, melyen dr. Gelber folytatja szeminariumj előadását. — Az ifjúsági szeminariumot a dési akció miatt dr. Gelber e héten pénteken este fogja tartani.

— Nagy zsidó meeting Tordán, Szerdán este dr. Abelesz Ottó, a neves bécsi író és zsidó előadó „A zsidóság a világkrisis tengerében” címmel fél 9 órakor a Kereskedőkör termében tart előadást. A tordai zsidóság osztatlan örömmel és érdeklődéssel várja a kiváló író előadását, amely témájánál fogva érdemel különös figyelmet.

Három nagy életrajz összesen 115 lej Ludwig Goethe, Lucien, Murat: Nagy Katalin cárnó, Ninon de Lenclos vallomásai I., II., III. 5 kötet összesen 115 lej. Kérje az olcsó könyvtár jegyzékét Lepage-tól Cluj.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása, Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (v. Brassai u.) 10. sz. Telefon 9-77.

Iszta postális állítite in num. No. 224.715 929

Baron L. Pop (Havonta 110, negyve 600, egész évére) Havonta 6, egész évére Havonta 60. KÉLET” az erdélyiség egyetlen kelink utányomára és mezejelölésére

A konverzió es ellen

Szegény konverzió a rud. Amikor először rójjával, a parlamenti világ használatát part hozsannakát párt a román mezejőség megmentőjének Nos, a konverzió kevés és rossz volt soha.

Es mindezek tezek és kimondja elenes...

Mit gondolnak, A tegnapi megnyer kerülik a konvergenciát ki a liberális Dintu parasztpárti Vlasztrumot irtak a belsiveiki törvénynek. Mert mifelénk, sulyos problémát és intéztek el, hanem a saját néhűségüket féltették Argetoianu törvény. Es ez a felülvizsgálat juttatta az ország

Hitler Muzei

Körülbelül tizenköt ezresek mozognak és már története zeuma. A napokban Münchenben a káncsőségére a hitlerben grafikonok, rajzok a gyűjteményben mutatják ezertierjét”. A muzeum a közlemények, összehasonlítja a fasizmusmal. A litva a kampóskeletű kis modellje, lékeztető „történelmi statisztikák iratok, könyvek, propaganda emlékek.

Ennyiből áll a Kifejejtették a revolvereket, amire zavart kommunisztették a sirkövekben összetörték, üvegszilánkjait és az agygyárosok néztek ellenében. Mindezeket kifogja Majd nem felel egybegyűjtik Né történelmének demot állítanak fel látni lehet, hogytevő a nép nyomonkövetésből politikánálni.

Ballada a román zászlóról

A gyönyörű órászívről énekel, m szembem is anyanyelvén. A fiu gonosz anyját, kitépi, vihassa kedvesét. Utközben a gyanyaszív megszönyt mond: „Ne fiam!”

Ez a csodaszép ballada fantáziát tejez ki: minden hősies érzelmet. Az anyák val meg tudnak herti s az életben kénesek.

Ha voltak és csocsemőiket elhelt csak kegyet